

۳۰ شهریورماه ۱۳۵۰
سه‌شنبه ۳۰ رجب ۱۳۹۱
۲۱ سپتامبر ۱۹۷۱

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه‌شنبه (۳۰) شهریور ماه ۱۳۵۰

- فهرست مطالب .
۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
۲- تصویب صورت جلسه قبل .
۳- طرح و مذاکره در برنامه دولت آقای امیرعباس هویدا .
۴- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

غائبین با اجازه - آقایان :

دکتر رهنوردی - خانم مزارعی - خانم دکتر آصف‌زاده
مهندس خسروی - دکتر امین - جوانشیر - دیبیم - مهرزاد
دکتر تنکابنی - تیمسار همایونی - دکتر گایگ - موقر
خانم دکتر دولتشاهی .

غائبین بی اجازه - آقایان :

پرویزی - محمدعلی آموزگار .

غائبین مریض - آقایان :

دکتر یگانگی - اسمعیل خزیمه - فضائلی - اخوی

دکتر صالحی - فروتن .

۲- تصویب صورت جلسه قبل

رئیس - نسبت بصورت جلسه قبل نظری نیست؟

(اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود .

۳- طرح و مذاکره در برنامه دولت آقای

امیرعباس هویدا .

رئیس - وارد دستور میشویم برنامه دولت مطرح است آقای دکتر صدر بعنوان مخالف صحبت میکنند بفرمائید .

دکتر صدر - جناب آقای رئیس، نمایندگان گرامی؛ خانمها و آقایان، من امروز بتوصیه رئیس گرامی مجلس آنچه که در ساحت مقدس مجلس شورای ملی بیان میکنم یادداشت برداشته‌ام چون این سخن نباید آنچه که میگویم برآمده از احساسات زودگذر یا تحت تأثیر انگیزه‌های آبی است من بآنچه میگویم از صمیم دل اعتقاد دارم و همه وجود من در گرو این سخن‌ها است و مسئولیت هروا و هر کلمه‌ای از این سخنان را با جان و دل میپذیرم و پیش از آنکه وارد مطلب بشوم از حوصله‌ایکه نمایندگان گرامی که بی‌گمان دل و جان همه آنها در گرو عشق بساین سرزمین و بزرگیهای این سرزمین است تشکر میکنم .

امروزی اندازد خوشحالم که بعنوان تنها نماینده حزب ایرانیان در مجلس شورای ملی در مخالفت با برنامه دولت صحبت میکنم و صدای مردمی را که جز بمصالح و منافع ملت ایران و پایداری و استحکام هر چه بیشتر مبانی رژیم مقدس این مملکت بجز دیگری نمی اندیشند در زیر سقف این ساحت مقدس طنین انداز کنم. من امروز در مجلسی صحبت میکنم که گوش تا گوش نمایندگان حزب دولت نشسته اند دولتی که من امروز در صدد تجزیه و تحلیل بیان کار چند سیاله اش میباشم.

من امروز از دیدگاهی دیگر، یعنی از دیدگاه ناسیونالیسم ایران که برخاسته از دامان «شاهنشاهی ایران» و برآمده از دل آئین ها و سنت ها و ویژگیهای این سرزمین است موجودیت دولت حزب ایران نوین را تجزیه و تحلیل میکنم و بر معایب و نقائص و نارسائی هائیکه به یقین چشم گیر ترین معایب و نقائص و نارسائی ها است انگشت میگذارم.

من سهم خود دوبار و برخی چندبار و بعضی دیگر از شما نمایندگان گرامی برای نخستین بار و در همین چند روز گذشته در این ساحت مقدس سوگند یاد کرده ام که نسبت به شاهنشاه ایران و فادار باشیم مصالح و منافع ملت ایران را تا سرحد امکان پاسداری کنیم منافع ملی را بر منافع شخصی خود مقدم بشماریم.

من شخصاً سوگند مؤکدی که در این مجلس یاد کرده ام تا پای جان و فدا دارم و بهمین جهت است که اگر کوچکترین انحرافی، کمترین خطائی را مشاهده کنم وظیفه خود میدانم که بحکم سوگندی که یاد کرده ام همه را باز گو کنم پس وظیفه مادر این برهه از زمان که بعلم بسیار از حساسترین دقائق تاریخ ملت ما است بی اندازه خطیر و بی اندازه مشکل است و اگر در این موقعیت نتوانیم وظیفه خود را در پیشگاه رژیم و در برابر ملت ایران انجام دهیم مرتکب بزرگترین گناهان شده ایم و نسبت به نسل فردای این سرزمین چنان گناهی را مرتکب شده ایم که در حکم خیانت نابخشودنی است.

پیش از اینکه وارد مطلب شوم لازم است نکته ای را بعرض برسانم.

شاید اغراق نباشد که اگر بگویم کسی که امروز در مقام مخالفت با برنامه دولت بنا بر وظیفه ملی و بحکم سرنوشت سخن میگوید بدور از هر گونه غرض شخصی است.

چون منافع شخصی موقعیت اجتماعی و کشمکشهای مادی و برخورد منافع مادی است که زائیده غرض و کینه توزی و دیگر صفاتی از این قبیل است و من خدا را شکر میگویم که نهی از همه آن صفاتی هستم که موجب نظرات شخصی و ایجاد کننده غرض ورزیها و کینه توزیها است.

اصولاً برای اینکه در انتقادی که میکنم صادق و مؤمن باشیم میبایست از ورای يك جهان بینی خاص و از پس يك عینک ویژه و بر محور افکار و عقاید خاص پدیده ها و رویدادهای ملی و جهانی را بنگریم و تجزیه و تحلیل کنیم.

اگر شخص یا جماعت و یا حزب و یا حتی ملتی نهی از این ویژگیها باشد در این راه نمیتواند به تجزیه و تحلیل درست رویدادها دست یابد اگر چه از صمیم دل مشتاق صداقت باشد بهمین دلیل حزب و یا شخص انتقاد کننده ابتدا میبایست چهار چوبی برای افکار و عقاید خود بشناسد ضوابطی در دست داشته باشد تا بتواند از دیدگاه خود خوب و بد هر پدیده ای را محک بزند و تجزیه و تحلیل کند همه نمودها و پدیده های اجتماع و جهان پیرامون خویش را.

حزب ایرانیان نیز برای اینکه بتواند در زمینه انتقاد به نتیجه سالمی برسد و در بررسی رویدادها و حوادث ملی و جهانی دسترسی بیک تجزیه و تحلیل درست و اساسی داشته باشد در چهار چوب فلسفه فکری و مبانی عقیدتی و ویژه گی جهان بینی خود که مکتب ناسیونالیسم است به بررسی و نقد مسائل اجتماعی و جهانی میپردازد.

از نظر ما ناسیونالیسم ایران بعنوان تنها چراغ راهنما و روشنگر همه مسائل ملی و اجتماعی ماست که برآمده از متن و بطن «شاهنشاهی ایران» است و در درازای تاریخ سراپا افتخار ملت ایران شاهنشاهان ایران بزرگترین منبع تغذیه فکری این مکتب و نگهبان ویژه گهای آن بوده اند.

بسختی دیگر حزب ما خوب و بد هر پدیده ملی و

جهانی را در چهار چوب نظام «شاهنشاهی ایران» بعنوان يك مکتب راهنما جستجو میکند.

پس ما امروز مفاهیمی بنام نظام «شاهنشاهی ایران» ناسیونالیسم ملت ایران ملت ایران و انقلاب «شاه و مردم» میشناسیم که سرنوشت همه آنها با هم یکی شده است یعنی هر یک از این مفاهیم را میتوانیم در مفهوم دیگر جستجو کنیم.

پس وقتی میگوئیم انقلاب «شاه و مردم» در آن مفاهیم نظام «شاهنشاهی ایران» ناسیونالیسم ملت ایران و جاودانگی ملت ایران در آن نهفته است و هر لطمه ای که بمبانی یکی از این مفاهیم وارد شود مفهوم دیگر نیز بسختی آسیب میپذیرد و ما برای آسان شدن نحوه قضاوت خود دست بدامان یکی از آن مفاهیم یعنی نظام «شاهنشاهی ایران» زده ایم.

از این روست که قضاوت ما بر رسیهای ما نقدها و انتقادات ما بر محور نظام «شاهنشاهی ایران» یا در مفهوم دیگر رژیم ایران است.

یعنی آنکه ما خوب و بد کار هر دولتی را بدین گونه بررسی میکنیم که آیا آن دولت توانسته است در زمینه تحکیم هر چه بیشتر مبانی رژیم موفقیت داشته باشد یا نه؟ و جز این هر نوع تجزیه و تحلیلی که بخواهد مثل ایران را از قضاوت درست خود منحرف کند بمبارزه بر میخیزیم و چون ما برای نمونه نظام «شاهنشاهی ایران» یعنی رژیم مقدس میهن خود را محور سنجش همه پدیده ها و قضاوت درباره خوب و بد هر رویدادی قرار داده ایم لازم است که درباره شناسائی رژیم و افتراق کامل آن با سیستم یعنی دولت به اختصار مطالبی را عنوان کنیم.

نظام شاهنشاهی ایران

از نظر حزب ایرانیان نظام «شاهنشاهی ایران» تجسم همه ویژه گهای تاریخی فرهنگی و سیاسی و اجتماعی ملت ایران است که بصورت و دیهه ای گرانها در طول هزاره های بسیار استوار و پابرجا مانده است.

«شاهنشاهی ایران» را با هیچ يك از رژیمهای دنیای کهنه و نو نمیتوان مقایسه کرد.

جمهوریها رژیمهای پادشاهی کشورهای شرق و غرب و دیگر شکل های حکومتی هیچیک آن پیوند طبیعی و اصلی را که «شاهنشاهی ایران» با تاریخ و ملت خود دارد با ملت و تاریخ خویش ندارند (صحیح است).

«شاهنشاهی ایران» با خود رازهای زندگی ملت ایران را در درازای تاریخ پرافتخارش بهمراه دارد.

«شاهنشاهی ایران» حامل همه ساخته ها و آفریده های ملت ایران در طول این هزاره هاست - «شاهنشاهی ایران» نماینده فرهنگ درخشان ایران زمین و برخاسته از دامان سنن و شیوه های گوناگون ملتی است که از روزگاران نخست در کار ساختن و آباد کردن و آفریدن بوده است.

«شاهنشاهی ایران» با خود ارزشها و مفاهیم و رسالتهایی را حمل میکند که ملت ایران باید در شناخت این ارزشها و مفاهیم از جان و دل بکوشند.

«شاهنشاهی ایران» در دنیای پر کشش و کوشش امروز بمنزله ایدئولوژی ملت ماست که میتواند در برابر مکتب های فکری و سیاسی قدیم افرازد و در پیکار اندیشه ها سر بلند از معرکه ها بدر آید حزب ایرانیان معتقد است پیش از آنکه شاهنشاه آریامهر درفش رستاخیز بزرگ اجتماعی ایران را بردوش کشند.

الفاکننده منویات و خواسته‌های دو سطح رژیم و ملت و وظیفه‌ای بس حساس و خطیر بعهدہ دارد.

و اما سیستم یا دولت عبارت است از مجموعه سازمانهای مملکتی برای رفع نیازمندیهای يك ملت و منعکس کننده منویات رژیم بملت ایران و بازتاب کننده خواسته‌های بملت ایران بسطح رژیم و همچنین وسیله‌ای برای نیل بهدفهای ملی که رژیم طراح و مبتکر آنست. پس می‌بینیم که سیستم آژیک سو بصورت وسیله و ابزاری در دست رژیم برای نیل بهدفهای ملی است و از سوی دیگر میبایست بصورت يك آئینه تمام نما منعکس کننده منویات رژیم و بازتاب کننده خواسته‌های ملت ما باشد.

اگر این وسیله و ابزار کهنه و فرسوده باشد نمیتواند رژیم را برای رسیدن بهدفهای ملی استراتژیک ملت ایران نزدیک کند و اگر این آئینه عوض آنکه بدون ذره‌ای کدورت نمایاننده آرمانهای والای رژیم و خواستهای مردم باشد تبدیل بیک سطح تیره و عایقی گردد هر چه و در رژیم مادر صید تعویض این ابزار و آلات کهنه و فرسوده و این آئینه سراپا غبار و کدورت برمی آید و تاریخ میهن ما بخصوص در این سه دهه گذشته که عمر مآبدان قد میدهد چیزی جز این نبوده است.

پس اگر برخی از عناصر وابسته به سیستم بخواهند چنین وانمود کنند که سرنوشت رژیم با سرنوشت سیستم یکی است این گناهی در حد خیانت است.

چون رژیم جز جاودانگی هاست و سیستم چیزی گذرا و میرا و نماندنی است و بیقین سرنوشت يك عنصر جاوید و باقی با سرنوشت يك عنصر گذرا و فانی نمیتواند بهم پیوسته باشد بهمین دلیل است که اگر سیستم بخواهد از این همه نفوذ معنوی و شرافت و حیثیت رژیم بسود خود سوء استفاده کند و هر گونه نقطه ضعف خود را با بردن نام رژیم و بویژه نام رهبر ملت ایران پوشاند این گناهی است غیر قابل بخشودن. بهمین علت است که شاهنشاه و ملت ایران اجازه نمیدهند از این همه نفوذ و اعتبار بی اندازه رژیم و نام معجزه گر «شاه» بسود دولت و برای پوشانیدن نقاط ضعف سازمانهای مملکتی استفاده شود.

برای ملت ایران سخن «شاه» آخرین داوری هاست و نام او معجزه گر است بیاد داریم که در واقع شوم شهریور ۲۰ در فتنه آذربایجان در روز ۲۸ مرداد و در ششم بهمن نام شاه و سخن «شاه» معجزه کرده است.

ملت ایران اجازه نمیدهد که سوی رژیم شخص و یا گروه و یا دولتی بخواهد از این همه اعتبار نام «شاه» استفاده کند زیرا این عمل را برخلاف مصالح رژیم میدانند.

پس آقای نخست وزیر جنابعالی حق ندارید گاه و بیگاه در سخنان خود باین نکته اشاره کنید که اگر دولت وظیفه خود را انجام نمیداد مورد تأیید «شاهنشاه» قرار نمیگرفت این گناهی است که جنابعالی مرتکب میشوید.

عباس میرزائی - این گناه نیست این افتخار است. **دکتر صدر** - اتفاقاً من خیلی دوست دارم که شما بین الاثنین صحبت بکنید و من جواب این صحبت‌های شما را بدهم شاید بعداً خودتان پشیمان بشوید که بین الاثنین صحبت کردید این گناهی است که جنابعالی مرتکب میشوید (همهمه نمایندگان) برای اینکه شما میخواهید بدینوسیله مردم را باین امر راضی بکنید که دولت شما از جمیع جهات و وظائف خود را انجام داده است.

خانم جهانیانی - بیاناتتان را اصلاح کنید.

عباس میرزائی - بسیار خدمت کرده است. **دکتر صدر** - این گناهی است که جنابعالی مرتکب میشوید (همهمه نمایندگان) شما معتقدید که دولت وظائفش را انجام داده من معتقدم که نداده این خیلی ساده است شما در برابر عقیده خود آزادید من هم آزادم کشور ما دموکراسی است، این گناهی است که جنابعالی مرتکب میشوید (همهمه نمایندگان) جناب آقای رئیس وقت را توجه بفرمائید.

رئیس - جنابعالی يك دفعه فرمودید به بقیه بیاناتتان ادامه بدهید.

قراچورلو - این شاه بیت نطق ایشان است. **دکتر صدر** - و برای این منظور از نام مقدس «شاه» این نام معجزه گر سوء استفاده میکنید و یا حق

ندارید بگوئید چون هر زمان که بخواهید شرفیاب میشوید منویات شاهنشاه را بهتر از دیگران درک میکنید.

دکتر صدر - و من نیز امروز از چنین دیدگاهی در برنامه دولت و بعنوان مخالف و بعنوان نماینده حزبی که در مجلس شورای ملی در اقلیت محض است صحبت میکنم.

دکتر صدر - فرقی نمیکند چه یکی چه صد تا ابتدا باید بگویم که در آستانه برگزاری جشنهای شاهنشاهی این بزرگترین پدیده قرون و اعصار، ملت ایران با وحدت و یگانگی کامل و با سرافرازی و احساس غروری غیر قابل توصیف به پیشباز آن می‌شتابد و در این راه با همه عناصر

ضد ایرانی و عوامل استعمار و بلندگوهای استعماری چه سرخ و چه سیاه شدیداً مبارزه میکند و این همه تلاشهای مذبحخانه را با پشتیبانی از رژیم و جانبازی در راه شاهنشاه بجیزی نمی‌انگارد. و با تجزیه و تحلیلی که از سیستم یعنی دولت کردم مخالفت مردم باشوهرهای اتخاذ شده از سوی سیستم هیچوجه من الوجوه نمودار عدم هماهنگی و اتفاق و اتحاد همه گروههای ملت ایران نمیشاید بلکه نمودار آنست که در آستانه جشنها یعنی برگزاری مراسمی که در دو هزار و پانصد سال پیش کوروش بزرگ نخستین

اعلامه حقوق بشر را در زمینه دموکراسی و آزادی بجهانیان عرضه کرد سرزمین مقدس ما در حال حاضر برخوردار از آنگونه دموکراسی است که ملتی با همه وجودش به ستایش نظام شاهنشاهی خود برمیخیزد و در عین حال و بخاطر استحکام هر چه بیشتر مبانی رژیم بر روی نقاط ضعف دولتی که بحق نتوانسته است منویات طراح انقلاب ملت ایران را بخوبی درک کند انگشت میگذارد.

مهندس صائبی - اشتباه میکنید.

دکتر صدر - و همه جهانیان خواهند دانست که ایران زمین سرزمین آزادگان است و در راه اعتلاء این سرزمین همه آحاد این مرز و بوم با الهام از پیامبردی و آزادگی شاهنشاه خود هیچگونه نقطه ضعفی را هر اندازه کم نمی‌بخشایند و بخصوص در این شرایط لازم است که جهانیان بدانند که اگر حزبی بمخالفت با دوات برمی‌خیزد در برابر معایب و نقائص آن انگشت میگذارد صرفاً بخاطر وحدت ملی و استحکام مبانی رژیم است بدین گوئی است که من پیشاپیش زبان هر باوه گوی بی اعتقاد به مبانی ملی و مملکتی رامی بندم.

ندارید بگوئید چون هر زمان که بخواهید شرفیاب میشوید منویات شاهنشاه را بهتر از دیگران درک میکنید.

دکتر صدر - و من نیز امروز از چنین دیدگاهی در برنامه دولت و بعنوان مخالف و بعنوان نماینده حزبی که در مجلس شورای ملی در اقلیت محض است صحبت میکنم.

دکتر صدر - فرقی نمیکند چه یکی چه صد تا ابتدا باید بگویم که در آستانه برگزاری جشنهای شاهنشاهی این بزرگترین پدیده قرون و اعصار، ملت ایران با وحدت و یگانگی کامل و با سرافرازی و احساس غروری غیر قابل توصیف به پیشباز آن می‌شتابد و در این راه با همه عناصر

ضد ایرانی و عوامل استعمار و بلندگوهای استعماری چه سرخ و چه سیاه شدیداً مبارزه میکند و این همه تلاشهای مذبحخانه را با پشتیبانی از رژیم و جانبازی در راه شاهنشاه بجیزی نمی‌انگارد. و با تجزیه و تحلیلی که از سیستم یعنی دولت کردم مخالفت مردم باشوهرهای اتخاذ شده از سوی سیستم هیچوجه من الوجوه نمودار عدم هماهنگی و اتفاق و اتحاد همه گروههای ملت ایران نمیشاید بلکه نمودار آنست که در آستانه جشنها یعنی برگزاری مراسمی که در دو هزار و پانصد سال پیش کوروش بزرگ نخستین

اعلامه حقوق بشر را در زمینه دموکراسی و آزادی بجهانیان عرضه کرد سرزمین مقدس ما در حال حاضر برخوردار از آنگونه دموکراسی است که ملتی با همه وجودش به ستایش نظام شاهنشاهی خود برمیخیزد و در عین حال و بخاطر استحکام هر چه بیشتر مبانی رژیم بر روی نقاط ضعف دولتی که بحق نتوانسته است منویات طراح انقلاب ملت ایران را بخوبی درک کند انگشت میگذارد.

مهندس صائبی - اشتباه میکنید.

دکتر صدر - و همه جهانیان خواهند دانست که ایران زمین سرزمین آزادگان است و در راه اعتلاء این سرزمین همه آحاد این مرز و بوم با الهام از پیامبردی و آزادگی شاهنشاه خود هیچگونه نقطه ضعفی را هر اندازه کم نمی‌بخشایند و بخصوص در این شرایط لازم است که جهانیان بدانند که اگر حزبی بمخالفت با دوات برمی‌خیزد در برابر معایب و نقائص آن انگشت میگذارد صرفاً بخاطر وحدت ملی و استحکام مبانی رژیم است بدین گوئی است که من پیشاپیش زبان هر باوه گوی بی اعتقاد به مبانی ملی و مملکتی رامی بندم.

مدت هشت سال است که دولتهای حزب ایران نوین بر سر کارند. حزبی که یکبار در پهنه سیاست ایران بمانند قارچ ظهور و نید و در اندک مدت تبدیل بحاکم شد. **مهندس صائبی** - آقای دکتر صدر قارچ مثل حزب ایرانیان است.

دکتر صدر - حزب ایرانیان یک نماینده در مجلس دارد و آن طبیعی ترین نماینده است که میتواند باشد.

مهندس صائبی - حزب ایران نوین عنوان پاسداری انقلاب را دارد قارچ نیست (زنگ رئیس).

رئیس - باین ترتیبی که همکاران صحبت میکنند یقیناً تند نویسان نمیدانند چه بنویسند.

دکتر الموتی - آقای رئیس، اجازه فرمائید کلمات موهن بگویند.

دکتر صدر - یعنی آنکه این حزب در روزگاری که هر یوای ملت ایران برای درهم شکستن همه سنتهای پوسیده استعماری و برای درهم ریختن اساس فئودالیسم هر شهر و روستا را می لرزاند وجود خارجی نداشت. **یک نفر از نمایندگان** - حزب ایرانیان در موقع انقلاب وجود داشت؟

دکتر صدر - هیچوقت نگفتم که حزب ایرانیان در موقع انقلاب وجود داشت یک سال است که تأسیس شده.

یعنی حزبی که به گراف لاف پاسداری از انقلاب «شاه و مردم» میزند (همه نمایندگان - لاف نمیزند) خود انقلاب «شاه و مردم» را ندیده است.

دکتر متین - دیده و عمل کرده.

دکتر صدر - وویز گیهای انقلابی و دیگر گون بخشی گروهها گروه مردم این سرزمین را از نزدیک لمس نکرده است.

قراچورلو - شما باین عنوان حساسیت دارید.

دکتر صدر - عجب حساسیت دارید نسبت بانقصاد متأسفانه دولت شما هم بتازگی حساسیت پیدا کرده است.

دکتر بیگلری - آقایان نظر را کی نوشته این درست نیست.

دکتر صدر - من هم مینویسم هم صحبت میکنم هم از صمیم دل صحبت می کنم و از هر یک از سخنرانان شما در مجلس بهتر صحبت می کنم بهر حال حزب ایران نوین بر سر خوان گسسته ای نشست که به همت و پایمردی رهبر

انقلاب و ملت ایران آماده شده بود. نام معجزه گر «شاه» با کوشش مردم همه توطئه های استعماری را در نقطه خفه کرد و اساس زندگی شایسته ای را در پناه نام انقلاب برای ملت ایران تعبیه دید.

قراچورلو - پاسداران انقلاب، این عنوانی است که اعلیحضرت همایونی شخصاً بحزب نیرومند ما مرحمت فرمودند.

دکتر صدر - منشور انقلاب نمودار تفکر انقلابی در سطح رژیم و ملت ایران بود و در اینجالاتم بود که سطح واسطه شایسته ای که همانا دولت و یا سیستم است بتواند برای بشمر رسانیدن کوششهای سازنده انقلاب نقش خود را در بستر حیات ملی و برخوردار از ویژه گیهای انقلابی ایفاء نماید.

حزب ایران نوین که پس از پیروزی انقلاب و بصورت خلقی الساعه در صحنه سیاست ایران قدا فرشته بود با چنین داعیه ای در آستانه قدرت دولتی قرار گرفت و هرگز نتوانست حزبی انقلابی و دولتی باتفکر انقلابی باشد چون انقلابی بودن و مفهوم انقلاب را درک کردن از اهم مسائلی بود که میبایست برای دوران سازندگی انقلاب «شاه و مردم» آن توجه داشت.

نه تنها چنین روحیه ای در سطح حزب و دولت ایران نوین وجود نداشت بلکه با خصائص ضد انقلابی بسیاری از سازمانها و افراد سطح بالای دولت یعنی اعضای کابینه روبرو شدیم تا بدان حد که پس از پنج سال سپری شدن از عمر دولت حزبی «شاهنشاه» فرمان اجرای انقلاب اداری را صادر فرمودند (همه عده ای از نمایندگان - صحیح نیست - صحیح نیست) بر این نام خواهم گفت که وزیر کابینه انقلابی شمادر هر جلسه قمار یک میلیون و دو میلیون تومان برد و باخت میکند (همه نمایندگان - توهین نکنید درست نیست) اجازه دهید مطالبم را بگویم شاهنشاه فرمان اجرای انقلاب اداری را صادر فرمودند و بر اصول منشور انقلاب اصل دیگری نیز افزوده شد این بدین معنی بود که در طول پنج سال عمر دولت حزبی نه تنها کوچکترین قدمی در راه بهبود وضع سازمانهای اداری برداشته نشده بود بلکه نابسامانی و درهم ریختگی و بویژه فساد در سازمانهای مزبور بیشتر و چشمگیر تر شده بود.

کمالی - آقایان اینطور نیست.

دکتر صدر - باره شاهنشاه در باره انقلاب اداری صحبت فرمودند این صورت جلسات شورای اقتصاد را بخوانید ببیند که یکبار حتی شاهنشاه فرمودند نشستید و گفتید و برخاستید نکته دوم که مهمتر و بالاتر از نکته نخست است اینست که ملت ایران در طول این هزاره های تاریخ پر افتخارش همیشه فرمان شاهنشاه را بجان پذیره برده است و همیشه این اعتقاد را داشته است که یا «شاه» سخن نمیگوید و اگر گفت بزرگترین مصلحت سنجی هاست در آن نهفته است و برای اجرای آن فرمان و نبوشیدن آن سخن تاپای جان کوشش و فداکاری میکند این ویژه گی ذاتی ملت ایران است ولی وقتی می بینید که دولت فرمان شاهنشاه را نه تنها در مورد انقلاب اداری بلکه در بسیاری از موارد دیگر اجراء نکرده است چگونه میتواند چنین دولت سنت شکن و گستاخی را ببخشد و احسان جدائی و فاصله بسیار با آن نکند.

با وجود آنکه در هر فرصتی شاهنشاه بمناسبتی در باره این امر خطیر صحبت میفرماید تو گوئی که اصلاً و ابداً گوش شنوائی وجود ندارد که این اندرزهای گران را بخاطر پیروزی ملت ایران بنویسد.

در باره انقلاب اداری که باز هم شاهنشاه در شرفیابی هیأت دولت صمیمانه و بیادلی که آکنده از غم بسیار است بعنوان فرمودند سکوت محض همچنان ادامه دارد. در باره فساد سازمانهای اداری که زائیده عدم توجه باصل انقلاب اداری است هیچگونه اقدامی بعمل نیامده است بکرات «شاهنشاه» عنوان فرموده اند و باز هم تأکید فرمودند. آیا دولتی که در طول حیات خود از نقطه نظر اشاعه فساد تالی و ثانی ندارد و خود تا گردن در گرداب فساد غوطه خورده است میتواند با فساد مبارزه کند. اصولاً اگر بنا بر فرض محال محال نیست فرض میکردیم که دولت در طول این مدت در همه برنامه های خود موفق بوده است و رشد و توسعه ای اقتصادی بالاتر از مجموع رشد و توسعه اقتصادی آمریکا و ژاپن نصیب این مملکت کرده است باز هم اورا متهم میکردم که با اشاعه فساد و بی اعتقادی و بی تفاوتی در میان توده های مردم بویژه نسل جوان بر ریشه های این رژیم مقدس

دکتر صدر - اگر اینطور نبود شاهنشاه در مصاحبه تاریخی خود در سازمان برنامه راجع باین موضوع صحبت نمی کردند و حتی کشوی میز را نمی کشیدند. حزبی که در آستانه تشکیل دولت قرار داشت و ادعای کرد که دوازده صفحه برنامه دارد بگذریم از اینکه این برنامه در عالم خیال تنظیم شده بود و در طول پنج سال حکومت خود کوچکترین قدمی در راه بهبود سازمانهای مملکتی برنداشت سهل است با اتخاذ شیوه های نادرست موجود فساد بی حد و حصر در سازمانهای مملکتی گشت. (نمایندگان اینطور نیست صحیح نیست).

ما اینجا اگر بخواهیم از این خطاها چشم پوشی کنیم و بگویم که دولت برخلاف ادعای خود برنامه ای نداشت و نمیدانست که از کجا شروع کند و چگونه این سازمانهای ناراضی تراش را اصلاح نماید ولی وقیحانه فرمان «شاهنشاه» که برای ملت ایران فرمانی است یزدانی و بجان پذیر در باره انقلاب اداری صادر شد باز هم که در حدود چهار سال از این فرمان میگذرد نه تنها کوچکترین قدمی در این راه برداشته نشده است ناراضی تراشی کندی و فساد بیش از پیش در سازمانهای مملکتی فزونی یافته است.

(عده ای از نمایندگان - صحیح نیست).

دکتر صدر - در اینجا دو نکته بچشم میخورند نخست آنکه این دولت و این حزب معتقد بکار انقلابی نیست و انقلابی فکر نمیکند و اصولاً خصوصیت انقلابی بودن را نمیتواند داشته باشد زیرا اگر قرار باشد که انقلاب اداری در مفهوم واقعی خود که پایان بخشیدن بحیات فئودالیسم اداری است اجرا شود نخستین کسانی که گویین انقلاب اداری برای تصفیه آنها بکار می افتد عده زیادی از گردانندگان طراز اول دولت هستند.

مهندس صائبی - اینها که انشاء است.

دکتر صدر - مثلی است که میگویند جا قودسته خودش را نمی برد چگونگی میتوان انقلاب اداری را که بنظر من بزرگترین اصل انقلاب و ضامن پیروزی کامل انقلاب ایران است بادست عده ای که خود سد راه انقلاب و عماجز از درک مقایسه انقلاب اند عملی ساخت.

عباس میرزائی - شما حق ندارید خدمات دولت را بنادیده بگریبید شما حق ندارید بگویند فرامین شاه را اجرا نکرده اند.

خلل وارد کرده است.

اسعدرزم آراء - چنین چیز نیست شما مغرض هستید.

دکتر صدر - دیدم و دید هر ایرانی معتقد باین سرزمین صرفاً یک دید سوداگرانه و اقتصادی نیست ملت ایران اقتصاد سیاست، فرهنگ و آموزش و پرورش و اخلاق ملی را بدین خاطر می خواهد که در این دنیای پراز هراس و آشوب و دلهره بر پایه های رژیم مقدسش که حافظ تمامیت این سرزمین در مفهوم واقعی کلمه است لطمه ای وارد نیاید و اصولاً همانگونه که جلوتر گفتم خوب و بد هر پدیدیده و هر کاری را با این ضابطه می سنجیم که آن کار و یا آن پدیدیده در راه تحکیم مبانی رژیم بوده است یا نه؟

هیچ دولتی باندازه دولت شما از آنهمه فرصت های طلائی و منابع مادی و بیش از همه بشیبانی طراح انقلاب ایران برخوردار نبوده است. آنچه که انجام گرفته است و به یقین با صرار و فشار و نظارت مدام و خستگی آورده ملت ایران بوده است (صحیح است) همه آن چیزی نبوده است که مطمح نظر شاهنشاه و ملت ایران میباشد.

دولت شما همه طرحهای عمرانی را اگر انتر از حد پیش بینی شده بانجام رسانیده است بنحوی که «شاهنشاه» ناگزیر در افتتاح دوره قنانونگذاری پیشین ضرورت بازگو کردن آن را احساس فرمودند. و این بدین معنی است که بعلمت عدم اعتقاد بمبانی انقلاب و بعلمت وجود فساد بازده کارها بمراتب کمتر از آن بوده است که ملت ایران میخواسته است و بهمین دلیل است که من امروز بیشتر از زاویه دید ناسیونالیستی خود معایب دولت را بازگو میکنم زیرا از زاویه این دید است که ما میتوانیم بیلان عمل کرد دولت را در چند سال گذشته بررسی کنیم. جلوتر تذکر دادم این کارهای بزرگی که در طول این مدت انجام گرفته است نباید بحساب خودتان بگذارید.

عباس میرزائی - بحساب شما بگذاریم؟ بحساب حزب ایرانیان بگذاریم مگر آقای هویدا را جلوی چشم نمی بینی شما خواب بودی این مجری است.

دکتر صدر - اگر سدها پیاپی شده است اگر راههای بسیار در این سرزمین پهناور ساخته شده است اگر در صنایع نفت بطور معجزه آسانی پیشروی کرده ایم اگر صنعت ذوب آهن علیرغم مخالفت های عناصر هیأت حاکمه وقت و همه عوامل

یگانه و توطئه های استعماری در این سرزمین ایجاد شد جز اراده و خواست شاهنشاه که فساد سازمانهای اداری شما همه آنها را اگر انتر تمام کرده است بحساب دیگری نباید گذاشت در زمان کابینه علاء بود که شبی در جائی مهمان بودیم کسی هم آنجا بود صحبت از ایجاد صنایع سنگین شد صحبت از ذوب آهن شد (رضوی - شما با آقای علاء چکار داشتید) آقای علاء آنجا نبودند آن شخص با همه وجودش عقیده داشت که ۱۵ میلیون نفر کورو کچل اصلاح چگونه حق دارد که صحبت از این حرفها میکند و صحبت از ذوب آهن میکند ما باو اعتراض کردیم تا جائیکه این آدم جلسه را ترک کرد و قهر کرد و رفت ۱۵ روز بعد وزیر صنایع و معادن این مملکت شد پس ببینید که کار ذوب آهن در سطح داخلی با چه مخالفت هایی روبرو شد و این از بزرگترین کارهای انقلابی شاهنشاه بود.

دکتر متین - همین دولت آقای هویدا ذوب آهن را تأسیس کرد و تا ۶ ماه دیگر بهره برداری میشود.

دکتر صدر - ما سالیان سال و قرنها ذوب آهن نداشتیم.

دکتر الموتی - آقای رئیس اجازه نفرمائید این حرفها زده بشود هیچ نوع اهانت برای ما قابل قبول نیست.

رامبد - گرچه بنده هم با قسمتی از مطالب آقای دکتر صدر موافق نیستم (احسن) ولی تصدیق میفرمائید که این رویه نمایندگان محترم اکثریت هم مغایر اصول آزادی و مشروطیت است.

رئیس - آقای دکتر صدر خواهش میکنم در حدود برنامه این دولت صحبت کنید.

دکتر صدر - من میخواهم جنابعالی بفرمائید چه مطلب ناشایستی گفتم.

عباس میرزائی - احسن بر رئیس مجلس.
قراچورلو - اگر کسی بحثی کرده شما نباید اینجا بازگو بکنید.

دکتر صدر - ملت ایران دگر بار در آستانه جشن های پر شکوه شاهنشاهی ایران، همه کوششهای شبانه

روزی ورهیزی های آکنده از خرد و بینش شهریار عادل و دانای خود را میستاید.

خنک شهر ایران که تخت ترا

پرسند و بیدار بخت ترا
آقای نخست وزیر:

سخن از این بود که در طول حیات این دولت بعلمت عدم اعتقاد و پرورش ملی برخی از گردانندگان دولت و بعلمت وعدههایی که هیچ وقت عمل نشده است و بسبب سخنانیکه در مردم نتیجه سوء داشته است بعلمت سازمانهای ناراضی تراش و از همه مهمتر بعلمت فساد سازمانهای اداری برشته های وحدت و یگانگی ملت ایران و بمبانی عقیدتی گروه ها گروه نسل جوان و روشنفکر و دگرگروه های وابسته بملت ایران خلل وارد آمده است و این بزرگترین اتهامی است که بردامان دولت حزبی شما می نشیند.

اخلاقی - این لفاظی است.

عدهای از نمایندگان - اینطور نیست. چرا تو همین می کنی.

شیخ رضائی - آقای نخست وزیر خودشان جواب بخواهند داد شما چرا داد و فریاد میکنید.

دکتر صدر - اما در مورد انقلاب اداری و اینکه عدهای سوء استفاده های کلان ....

عباس میرزائی - زمان انقلاب ملت ایران اجازه نمیدهند کسی سوء استفاده بکند شما دارید راهنمایی میکنید بنام آزادی خیانت به آزادی میکنید.

دکتر الموتی - این حرفها چیست میزنید سوء استفاده کلان یعنی چه.

دکتر صدر - آنهاست که میلیونها تومان بردو باخت میکنند هیچگاه از آنها پرسیده اید ....

عباس میرزائی - این حرفها را نزنید، چرا تو همین میکنی. (زننگ رئیس).

رئیس - آقای عباس میرزائی بفرمائید به نشینید.
دکتر صدر - اگر نمیتوانید انتقادات من را بشنوید

من صحبت نمیکم من همه آنچه را که راجع بسوء استفاده های وزارت منابع طبیعی و اوقاف و اکثر سازمانهای مملکتی یادداشت کرده بودم کنار میگذارم فساد سازمان

هائی مثل وزارت منابع طبیعی و اوقاف را با مدارک در اینجا دارم، مدارک زننده آورده ام اینجا متر به متر زمینهایی که سوء استفاده شده همه مدارکش در اینجا هست.

رئیس - آقای دکتر صدر جای ارائه این مدارک اینجا نیست، شما نماینده هستید میتوانید سؤال کنید و بموقع خود مدارک را در اختیار کمیسیون رسیدگی به سئوالات بگذارید و در کمیسیون در این باره توضیح بفرمائید.

دکتر الموتی - شما با سؤال از دولت میتوانید این مسائل را روشن کنید، بعد هم دادگستری هست نیاید اهانت کرد.

دکتر صدر - دولت مسئول است و نه تنها دولت بلکه کلیه وزراء هم مسئولیت مشترک دارند.

دکتر الموتی - این طرز بیان عوامفریبی است.

دکتر صدر - خیال نکنید اگر يك وزیر عملی برخلاف انجام دادوزرای دیگر مصون هستند همه مسئولیت مشترک دارند.

پس بحث در برنامه دولت چیست و چگونه باید داوری بشود نسبت باعمال دولت استنادی موجود است راجع به سوء استفاده های وزارت منابع طبیعی و اوقاف که در موقع خود ارائه خواهد شد.

مهندس صائبی - صحبت شما غیر از توهین چیز دیگری ندارد.

دکتر صدر - اینها مدارکی است متفن درباره وزارت منابع طبیعی و اوقاف اگر نمیخواهید صحبت نمیکم و تمام این مدارک را میگذارم کنار اما بنظر من و بنظر تمام ملت ایران بناید باین اعمال رسیدگی بشود حالا فقط میپردازم به مسئله آموزش و پرورش در برنامه دولت. چون در آستانه مهرماه مسئله آموزش و پرورش برای ملت ایران مطرح است مسئله ای که در يك نظام ملی بزرگترین نقش را در سازندگی و ارشاد يك جامعه ایفا میکند من نخست نظر حزب ایرانیان را در مورد سیاست آموزشی بیان میکنم بعد انگشت میگذارم روی معایب و نقائصی که در برنامه دولت موجود هست.

اخلاقی - شما دو روز طول میکشد که برنامه

دولت را بخوانید کی خواندید که حالا انگشت میگذازد؟
دکتر صدر - از نظر حزب ایرانیان مهمترین عامل در شکل دادن يك جامعه دستگاه آموزش و پرورش آنست و اجرای سیاست کلی آموزش و پرورش باید در قالب يك برنامه جامع ملی که همو آرمانهای سیاسی اجتماعی و اقتصادی این کشور را در بردارد انجام پذیرد.

ایجاد تحول در بنیان آموزش و پرورش بدون انجام طرحهای اساسی و سنجیده ممکن نخواهد بود.
 هدف نهائی دستگاه آموزش - آموزش دادن نوجوانان ایران برای بدست آوردن مهارتهای گوناگون و کیفیت لازم بر حسب نیازمندیهای شغلی است.

تبدیل نیروی انسانی خام نیروی انسانی پرورده شده و آموزش یافته از وظائف اساسی آموزشی است.
 کودکان و نوجوانان این کشور را باید برای آینده ای روشن و بمنظور شرکت دادن آنها در سازندگی جامعه فردا آموزش دهیم.

هر فرد ایرانی باید در تار و پود حیات ملی خویش بیاموزد و پرورش یابد و سپس انجام خدمتی را بر عهده گیرد. آموزش اخلاقی در کانونهای آموزشی باید بر اساس فلسفه زندگی فرد برای خدمت به ملت و نظام شاهنشاهی ایران باشد برنامه های آموزشی باید منطبق با نیازمندیهای اساسی و ضروری ملت ایران تنظیم شوند و هر گونه تغییر و تبدیلی باید بر این اساس صورت گیرد.
 هر کانون آموزشی و هر رشته تحصیلی باید هنگامی پدید آید که قبلاً برای آن ضرورتی احساس شده باشد.

باید ترتیبی داده شود که تحصیلات پیش از آنکه وسیله کسب مشاغل و امتیازات ناروا باشد وسیله احراز کیفیت و مهارت گردد. و اگذاری کار مردم ب مردم بدین معنی نیست که با ایجاد مدارس پولساز همه امتیازات تحصیلی نصیب گروهی اقلیت پولدار گردد و عامل پول با عامل استعداد در مقام رقابت و سبزی برآمده و مآلاً عامل استعداد را منکوب نماید. باید ترتیبی داده شود که امکان

شکوفای شدن استعداد همه نوجوانان این کشور در هر سطح اجتماعی فراهم باشد و برای پذیرفته شدن بهر مرحله تحصیلی فقط استعداد و کوشش منظور گردد.

برای حفظ يك پارچگی و تأمین وحدت ملی لازم است همگان احساس کنند که طی کردن راه پیشرفت و ترقی و سهم شدن در برنامه های سازندگی يك ملت صرفاً داشتن استعداد و کوشش و کسب دانش است.

هیچ فردی نباید بعلت نارسائیهای دستگاه آموزشی و عدم امکانات مادی مجبور بترك تحصیل شود. ظرفیت مدارس و دانشگاهها را باید با نیازمندیهای برنامه جامع ملی تطبیق داد.

برای انتخاب رشته های تحصیلی نباید تنها تمایل شخصی ملاک قرار گیرد.

حزب ایرانیان معتقد است که آموزش دادن همه افراد جامعه ایرانی از وظائف اصلی و حتمی دولت هر يك نظام ناسیونالیستی است و این کار باید در زمانی هر چه کوتاهتر با همکاری سپاهیان انقلاب و سازمانهای آموزشی کشور انجام گیرد.

داشتن سواد و آگاه بودن مردم شرط اصلی رشد و توسعه اجتماعی و اقتصادی است.

حزب ایرانیان معتقد است که میتوان با انجام طرحهای عملی همه سدها و موانعی را که اکنون سر راه جوانان با استعداد میهن وجود دارد از میان برداشت و هر کس که استعداد دارد باید بتواند تا آخرین مدارج دانشگاهی بتحصیل و تحقیق پردازد.

باید برای تربیت و آماده کردن آموزگاران و دبیران و مربیان شایسته روشی برگزیده شود که هر کس برای اینکار تربیت میشود با اشتیاق هر چه بیشتر بکار آموزش پردازد. فراهم ساختن وسائل رفاه و تأمین امنیت شغلی رهبران و مربیان آموزشی از مهمترین هدفهای حزب ایرانیان است.

سیاست دانشگاهی و برنامه های تحصیلات عالی باید بر اصول روشن و مشخصی استوار گردد.

نقش و وظیفه دانشگاه در حقیقت جزئی از نقش دستگاه آموزشی در چهار چوب برنامه جامع ملی است.
 دانشگاه بطور دقیق باید بداند برای انجام چه نوع برنامه های متخصص و کارشناس تربیت میکند و نسبت آنها در رشته های مختلف سنجیده شود و اصل پیوستگی تعلیمات و مشاغل رعایت گردد.

تدوین قوانین و مقررات مفید و اتخاذ روشهای تازه دانشگاهی متناسب با موقعیت اجتماعی ایران مشخص کردن نظام استخدامی دانشگاهها و هماهنگی ساختن وضع خدمتی کادر آموزشی.

پیروزی از شیوه های نوین آموزش و افزایش بازده کار دانشگاهی و کوشش در راه کارگروهی.

ایجاد تسهیلات در امر تحقیق و تتبع و تحقیقات آکادمیک و اصیل دانشگاهی باید هر چه بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

دانشگاههای ایران باید در همه حال در راه تکامل و تحول گام بردارند و هدفها و برنامه های تازه دانشگاهی در چهار چوب انقلاب آموزشی پیاده شوند.

برنامه کار دانشگاهها و مدارس فنی و مؤسسات تحقیقاتی باید جلوه احتیاجات هر جامعه در زمینه توسعه و پیشرفت باشد.

تقلید کورکورانه از روشها و مواد درسی کشورهای گوناگون کاری بیهوده است.

حزب ایرانیان معتقد است که توجه به مناسبات استاد و دانشجو و سازمان دادن صحیح و اساسی انجمنهای دانشجویی از اهم مسائل دانشگاهی است که باید بآنها توجه دقیق مبذول گردد.

انجمنهای دانشجویی باید روی اصول و ضوابط معین و مشخصی تشکیل و سازمان داده شوند.

ایجاد همبستگی بین کادر آموزشی و دانشجویان کمک مؤثری برای جلوگیری از بحرانهای دانشگاهی است.

محیط دانشگاههای ایران باید يك محیط کاملاً

ایرانی باشد و اندیشه های ضد ملی و ضد ایرانی در آن راه نیابد باید خلاء آرمانخواهی دانشجویان را با شناسائی هر چه بیشتر و دقیق تر به «نظام شاهنشاهی ایران» پر کنیم.

دانشجوی ایرانی باید عمیقاً و با تمام وجودش برای حفظ میراث فرهنگی و بزرگی ایران بیاندیشد و بموقعیت ایران و اوضاع و احوال جهان پیرامون خود بخوبی واقف باشد.

انجمنها و سازمانهای دانشجویی باید محور تعلیمات ارشادی نسل جوان قرار گیرد.

به اعتقاد حزب ایرانیان باید سیاست پرورش تن و روان نسل جوان ایرانی بموازات سیاست آموزشی مورد توجه کامل قرار گیرد هر جوان ایرانی باید دریابد که

نیرومندی تن و روان او بخاطر سربلندی ایران و در خدمت رسالت ملی و جهانی «نظام شاهنشاهی ایران» است.

باید نسل جوان را از کودکان تا دانشگاه در بستری از واقعیات جهان امروز و با تکیه بر میراث غنی و فرهنگی ملت ایران و با خوی و خصیصه ایرانی پرورش داد. پرورش جوانان ایران در چنین بستری هماهنگ باعث وحدت ملی و یکپارچگی

و همدلی و همفکری هر چه بیشتر آنها خواهد شد. سیاست پرورش منحصر آن نمیتواند معطوف بفعالیت مربیان کانونهای آموزشی باشد بلکه اینکار باید در سازمان وسیع دیگری متمرکز گردد و شیوه کار مراکز آموزشی را هم زیر نظر گیرد. عواملی از قبیل مطبوعات، رادیو، سینما تلویزیون، باشگاههای ورزشی و تفریحات سالم و خانه های جوانان باید از دیدگاه سیاست پرورش ملی مورد ارزیابی قرار گیرند.

هدف اصلی از سیاست پرورش ایجاد شخصیتهای اجتماعی، تقویت روح ابتکار، اعتماد به نفس و آزادمندی میباشد. باید به نقش ارزنده کانون خانواده برای پرورش فرزندان ایران توجه کامل نمود.

هم اکنون که در آستانه گشایش کودکستانها، دبستانها، دبیرستانها و دانشگاهها هستیم بسیاری از خانواده‌های ایرانی نگران آموزش و پرورش فرزندان خود میباشند و بسیاری دیگر بادل آکنده از غم ودلی آزرده و پریشان فکر آنند که چگونه بار این هزینه سنگین آموزشی را باین بخش‌های خصوصی بپردازند طی تشریفات خاصی روزاول مهر آقای نخست وزیر شما زنگ دبیرستان دارالفنون را بصدا در میآوردید آیا میدانید که پشت در این دبیرستانهای نایاب دولتی هزاران نفر بعلت کمبودجا و بعلت آنکه نظام آموزشی ما بهیچوجه در سیر حیات ملی ایران شکل نگرفته است و بدنبال چاره کار هم نیست در مانده و سرگردانند (دکتر متین - يك نفر هم پشت در نخواهد ماند) کاش بمصاحبه دوشب پیش ریتر آگاه و قوی تلویزیون ملی ایران را بادو معاون وزارت آموزش و پرورش گوش میدادید تا ببینید که چطور این مصاحبه گرفته‌اند و آگاه انگشت روی معایب گذاشت که هیچکدام از دو معاون نتوانستند واقعاً جواب سؤالات این مصاحبه گر را بدهند. شما چگونه زنگ دبیرستان دارالفنون را بصدا در میآوردید در حالیکه صدای این زنگ بصورت یکنی گران بر خانواده‌های ایرانی فرود میآورد.

دولت شما بدلیل آنکه پرورش ملی و دید ملی ندارد هر چیز را از درجه بخش خصوصی مینگرد و یا آنکه الگوهای نادرست و مغایر با موفقیت اجتماعی و سن و آداب این سرزمین را همواره در مد نظر دارد. یکی از بزرگترین معایب این دولت پس از فساد سازمانهای اداریش این بوده است که تا توانسته است از زیر بار مسئولیت‌های ملی شانه خالی کرده است.

آنجا که وظیفه دولت ارشاد و قبول مسئولیت است سخن از سپردن کار مردم بدست مردم می‌آورد. کجای این کار آقای نخست وزیر سپردن کار مردم بدست مردم است که شما سر نوشت فرزندان این کشور را که ذخیره‌های فردای این سرزمین اند بدست مشتعی عناصر سودجو و

سوداگر میسپارید و هیچگونه نظارتی هم بر این سازمانهای سودجو ندارید.

دولت شما بگونه يك سوداگر بخش خصوصی فکر میکند، هیچگاه ملت ایران در این چند سال گذشته حتی يك لحظه خود را در زیر چتر حمایت دولت مشاهده نکرده است (عده‌ای از نمایندگان - اینطور نیست) (اخلاقی - روی يك فرض بوج دارید بحث میکنید کی در پشت در دبیرستانها مانده است؟) آموزش و پرورش يك ملت یعنی سیستمی که باید فرزندان این مملکت را در ترقیات ملی خود پرورش دهد و آنان را هر چه پیشتر با تاریخ این سرزمین با رژیم این سرزمین و با آینده بزرگی که در پیش خواهیم داشت آشنا سازد و بگذشته‌های این مملکت پیوندد.

سیستم آموزشی یعنی آنکه در بستر خود مواد خامی را که همان فرزندان بی گناه و پاک این سرزمین اند تبدیل ب مواد پرورده‌ای سازد که بتوانند بار مسئولیت‌های فردای این سرزمین را با قدرت هر چه بیشتر بردوش کشند.

هر نوباوه ایرانی، هر نوجوان ایرانی، و هر جوان ایرانی از دبستان تا دانشگاه باید در بستری از افکار و اندیشه‌های ملی و شناخت واقعی مین خود و شناسائی ژرف مسئولیت‌ها و وظائفی که در پیشگاه ملت خود و تاریخ خود دارد آموزش می‌بیند و پرورش یابد که سیستم ناقص و نارسای آموزشی ما که پدیداری است از بیهوشی و بینش نادرست دولت از مسائل اجتماعی سر نوشت فرزندان این مملکت را از کودکستان تا دانشگاه بدست بخش خصوصی یعنی بخش سوداگر و سودجو سپرده است.

شما در این شهر تهران صد ها گونه دبستان و دبیرستان و دانشگاه و مدرسه عالی باویژه گیهای گوناگون میبینید همه این سازمانها بعلت آنکه هیچگونه ارشادی از سوی هیچگونه سازمانی نمیشوند هدفی جز فروختن دانشنامه ندارند.

در عصری که در میان يك جهان دشمن در هر گوشه‌ای از جهان بکمین فرزندان این سرزمین نشسته‌اند نسل جوان امروز ما که چه خواهیم و چه نخواهیم باید مسئولیت‌های

فردای این مملکت را قبول کنند بهیچگونه آمادگی لازم را از بרכת سیستم آموزشی مادر مفهوم وسیع کلمه که همه سطوح آموزشی را در بر میگیرد ندارد.

سیستم آموزشی چه از نظر کمی و چه از نظر کیفی نه تنها قابل دفاع نیست بلکه محکوم است.

دولت حتی آن تهمیدی که بنا بر حکم قانون بعهده دارد فراموش کرده است. فراموش کرده است که اقلاً می‌بایست مسئولیت آموزش و پرورش شش ساله ابتدائی یا تعلیمات اجباری را بعهده بگیرد. بگذریم از اینکه دولت با لطائف الحیل و تحت عنوان نظام آموزشی جدید که بهیچوجه وزارت آموزش و پرورش آماده پیاده کردن این نظام نیست یکسال از بار مسئولیت خود کاسته است. و با همه این اصول بررسی کنید و آمار بگیرید که اطفال لازم‌التعلیم این سرزمین را تا چه حد توانسته است مدارس دولتی بخود جذب کند. جز این است که باید بگوئیم که دولت از زیر بار مسئولیت قانونی خود هم شانه خالی کرده است.

در عرض وزارت آموزش و پرورش که میتوان آنرا وزارت دبستانها و دبیرستانها نام برد آنهم دبستانها و دبیرستانهایی که بیشترشان از تحت نظارت مستقیم آن خارج است ببینید در این چند سال گذشته تا چه اندازه بکادر و پرسنل آن افزوده شده است. این وزارتخانه ای که آموزش و پرورش را بعهده بخش خصوصی واگذار کرده است تنها چهار معاون و ده مدیر کل و چندین پست مشاور و کارشناس و غیره و غیره بسازمان خود اضافه کرده است.

تنها از هزینه ایجاد سازمانهای معاونین منطقه‌ای طبق آمار فعلی شما می‌توانید ۱۵۰ معلم استخدام کنید که لااقل ۷۰۰۰ کودک واجب‌التعلیم را آموزش بدهند. و کار این معاونین این است که نامه‌های ادارات منطقه را با خود بتهران بیاورند و پس از چند روز استراحت در تهران پاسخ آن نامه‌ها را با خود با ادارات منطقه برگردانند.

آقای نخست وزیر طبق آمارهای منتشره از طرف یونسکو تعداد کارمندان سرویس دهنده بکادر تعلیماتی باید حداکثر ۲/۵ تا ۳ درصد باشد در صورتیکه برابر آمارهای منتشره در آذر ۴۹ این نسبت در آموزش و پرورش ایران ۱۲ درصد است. این کارمندیهای اضافی که پاداش مستمر

می‌گیرند، فوق‌العاده می‌گیرند. محل می‌خواهند. میر می‌خواهند هزینه اداری می‌خواهند و چون کار هم ندارند موجب دردسر و ناراحتی هم میشوند در حدود ۸۰۰۰ نفر میباشند و باعث مفتوح شدن ۸۰۰۰ کلاس و محروم شدن حداقل ۳۰۰۰۰ از فرزندان کشور از تحصیل می‌باشد. از طرف دیگر با پرداخت‌هایی که در این مورد صورت می‌گیرد به موقع خود به بالا بردن نرخ آموزش کمک می‌کند از سوی دیگر برابر آمارهای منتشره در آذر ماه ۴۹ از طرف وزارت آموزش در سطح روستاها ۴۰ درصد و در سطح شهرستانها حداکثر ۷۳٪ از اطفال لازم‌التعلیم جذب شده‌اند. یعنی در حقیقت وزارت آموزش و پرورش در سطح روستا ۶۰ درصد در سطح شهرستان ۲۷ درصد از وظائف خود انجام نداده است و برابر کارهای موجود در سطح شهرستانها بویژه تهران از این ۷۳ درصد ۳۵ درصد در مدارس خصوصی و هزینه شخصی تحصیل می‌کنند و وزارت خانه بی‌جهت آنرا بحساب خود می‌گذارد صرف نظر از اینکه آن عده دیگر که در دبستانهای دولتی مشغول تحصیل اند در کلاس‌های ۹۰ نفری، نیمه وقت و گاهی از اوقات يك روز در میان و همچنین شهر تهران یعنی پایتخت درس می‌خوانند و شما خود خواهید دانست که تحت این شرایط کیفیت کار آموزش و پرورش و بازده آن چه خواهد بود.

خانم جهانبانی - اطلاعات آموزشی شما بسیار کم است بسیار ناچیز است.

دکتر صدر - از نظر حزب ایرانیان در این عصر انقلاب هر ایرانی که در دامان این سرزمین پابعرصه حیات می‌گذارد باید از موهبت آموزش و پرورش و بهداشت و درمان استفاده کند و هیچ منطقی را ملت ایران سواي اصل یاد شده نمی‌پذیرد.

مگر میشود که در دوران انقلاب دولت درباره عظیم ترین مسأله اجتماعی ما احساس مسئولیت نکند.

دولت مسئول آموزش و پرورش و بهداشت و درمان ملت ایران است.

شما که بعنوان مختلف مسالبت و عوارض میگیرید و بجای خرج نمیکنید چرا در باره يك كاسه کردن امر آموزش و پرورش و درمان و بهداشت تصمیم عاجل نمیگیرید.

شما با این سیستم آموزش طبقاتی با اصول انقلاب شاه و مردم که اولین هدفش از بین بردن فاصله طبقاتی بوده است پشت بازدهاید. امروز مدارس ایران مشخص شده است مدارس پویندارها و مدارس بی پولها. و این آن خطری است که به یقین فردای ایران را مواجه با بحران خواهد کرد.

افرادی که در این مدارس رنگارنگ تحصیل میکنند اگر یکدیگر را تصادفی در جایی ببینند باید یکدیگر بگانه اند گوئی اینها از يك سرزمین واحد و از يك ملت یگانه با رسوم و عادات و سنت های مشترك نیستند. چون آن کسی در مدرسه آمریکاییها، مدرسه آلمانیها، مدرسه ایتالیها، مدرسه ایران سویس مدرسه فرانسویها تربیت شده است با کسی در مدرسه مروی، دارالفنون و علمیه و یا مدرسه میدان شوش تحصیل کرده است زوایای دیدشان و برداشت های اجتماعی شان بکلی با هم متفاوت است. این آموزش و پرورش فعلی یعنی آموزش و پرورش طبقاتی وحدت ملی ما را بمخاطره می اندازد.

رئیس - آقای دکتر صدر وقت جنابعالی تمام شد. در برنامه دولت يك ساعت میتواند صحبت بکنید.

دکتر صدر - نگذاشتند صحبت بکنم من بیشتر نوشته هایم را کنار گذاشتم اجازه بفرمائید بقیه مطالب آموزش و پرورش را تمام کنم بگذارید چونان گذشته فرزندان بقال سرمحل با فرزند وزیر در روی يك نیمکت بنشینند و درس بخوانند و با هم رفیق باشند، تاسمه احساس کنند که با هم برادرند و هم میهن اند و در مواقع خطر و در مواقع بحرانی بیکسان باید از این سرزمین مقدس تاسرحد امکان و تاپای جان دفاع کنند. بگذارید فرزندان این آب و خاک همه يك سرود سر بدهند و آنها سرود بزرگی و پایداری این سرزمین باشد.

نتیجه این آموزش طبقاتی چند سال گذشته همین

بحرانها و عصبانها و فریب خوردگی های نسل جوان است.

شما چه تن پوشی از ایمان و اعتقاد و شناسائی ژرف این سرزمین بر تن این نو جوانان و جوانان ایران کرده اید.

شما چه زره دفاعی به تن نسل جوان امروز پوشانده اید تا بتوانند در برابر تهاجمات تبلیغاتی عناصر ضد ایرانی و همه بلندگوهای استعماری چه سرخ و سیاه ایمن و مصون باشند.

شما جوانان این سرزمین را بدون تن پوش و برهنه از همه مسائل ملی و اجتماعی به کمینگاه دشمن رها کرده اید هر تیری که از شست دشمن رها شود بر اعماق وجودشان مینشیند.

شما این جوانان بی تفاوت، دل افسرده و مأیوس را که چون کف دست تھی از همه شناسائی های ملی هستند بکام دشمن میفرستید.

برزمینه خالی این نوجوانان و جوانان هر رنگی که بخوانند میزنند و در نقشی که بخواهند میآفرینند چرا ما خود نقش آفرین این زمینه های پاك و خالی نباشیم.

چرا ما اینها را بصورت يك جوان مبارز، معتقد بمصالح ملی و بصورت يك پارتیزان تربیت نکنیم تا خود هر نغمه ناموزون را در گلوئی دشمن خفه کنند و هر بیگانه پرست و هر عامل استعمار را مواجه باشم مساری و شکست سازند.

همه اینها باین دلیل است که دولت شما برداشتی نادرست از مسائل آموزشی و انقلاب آموزشی دارد.

ملت ایران آموزش صرف و تخصص صرف را اگر در خدمت آرمانهای و بالای رژیم نباشد نمیپذیرد هدف از آموزش و پرورش تربیت نسلی است که آگاهانه بتواند از منافع ملت ایران در هر شرایطی دفاع کند. ملت ما بدانگونه آمده های متخصص که در این چند ساله در دولت شما موجبات بی اعتقادی و بی ایمانی شده اند نیازی ندارد بدلالتی که گفتم ملت ایران گناه سیستم آموزشی را در زمینه امر آموزش و پرورش انقلاب آموزشی نمی بخشد.

و سخن حزب ایرانیان بالهام از فلسفه انقلاب شاه و مردم و امر انقلاب آموزشی این است که برای سامان دادن بمسأله آموزش و ایجاد وحدت ملی در بین همه گروه های ملت ایران باید کار آموزش و پرورش یکپارچه گردد و دولت مسئول بر آوردن نیازهای آموزشی ملت ما باشد و از دبستان تا دانشگاه هزینه امر آموزش را که اگر از دوباره کارها و سازمانهای زائد و حیف و میل ها و لوکس و تجمل و وصول حق مالیاتها امکان پذیر گردد جلوگیری کرد حتی به بودجه مملکت نیز بساری گران نخواهد بود متقبل شد و هر ایرانی میتواند رابگان از آموزش و پرورش که در بستریجات ملی قرار گرفته است بهره مند شود.

درباره آموزش و پرورش و اصول ارزبایی سازمان وزارت آموزش و پرورش سخن بسیار است که فرصت بازگو کردن آن در يك جلسه امکان ندارد. امید است که بتوانم بعدها در این باره با هم صحبت بیشتری داشته باشیم.

رئیس - آقای دکتر صدر وقت جنابعالی تمام شده است.

دکتر صدر - اجازه بفرمائید خدا حافظی بکنم و اقلاً تشکر بکنم از آقایان در باره بسیاری از مطالب که اکثریت طاقت شنیدنش را نداشتند (بکنفر از نمایندگان -

و نه صحیح بود) از اقلیت تشکر میکنم که گهگاهی من را تأیید کردند و من را از صورت يك اقلیت محض در يك لحظات خاصی بیرون آوردند.

رئیس - آقای دکتر صدر بفرمائید.

دکتر صدر - با اجازه مقام ریاست، برای من کمال افتخار است که در دوره ۲۳ قانونگذاری مقارن ایام جشنهای ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی و آغاز سی و یکمین سال سلطنت شاهنشاهی آریامهر بعنوان موافق برنامه دولت صحبت کنم و خیلی خوشحالم از این جهت که تنها نیستم و با ۲۲۹ نفر هستم (صحیح است) ۲۲۹ نفری که ملت ایران در داوری اخیر خود صحنه بر صلاحیت آنها گذاشت صحنه برجانبازی آنها، فداکاری آنها و وفاداری آنها در راه رژیم انقلاب ایران و ایوانی گذاشت (آفرین احسن) باید اول بدانیم که برنامه دولت یعنی چه؟ و درباره آن چطور باید صحبت بشود يك روئین پارلمانی

است یعنی که چطور صحبت میشود این يك رویه مشروطیت است در تمام پارلمان های دنیا هم رسم است اگر ما دولت سابق را در این مجلس استیضاح بکنیم که چرا این کار را کردید یا نکردید صحیح نیست دکتر صدر هشت سال است که این دولت سر کار است شما که دوره قبل نماینده بودید چرا در همان مجلس وقت اینکار را نکردید؟ این مجلس و این دولت، مجلس و دولت نوی است.

دکتر صدر - عرض کردم ۸ سال است که این دولت سر کار است.

دکتر دادفر - اگر شما در مجلس و دولت گذشته خطائی، اشتباهی دیدید باید آن دولت را استیضاح میکردید حالا آن تمام شده رفته است این دولت، دولت دیگری است و دلیلش این است که برنامه اش برنامه دیگری است و لولاینکه اشخاص همان اشخاص قبلی باشند (دکتر صدر پس حزب ایران نوین هم تغییر ماهیت داده است)

و این يك قاعده پارلمانی است و ما از آن هراسی نداریم البته شما میتوانید در روزنامه تان انتقاد بنویسید ما هم در روزنامه مان جواب عرض خواهیم کرد ولی در پشت

تربیون مجلس و از مصونیت پارلمانی استفاده کردن و بمقامات مملکت تهمت سوء استفاده زدن دور از

جوانمردی است شما مدرك دارید در روزنامه تان بنویسید ما دیوان کیفر داریم دیوان کشور داریم اعلام جرم بکنید

رسیدگی میشود اما برسیم به برنامه دولت و بفرمایشاتی که گفته شد چون تمام مطالبی که همکار عزیز من جناب

دکتر صدر بیان کردند و حقیقتاً من خوشحالم که يك نماینده اقلیت بیاید انتقاد کند نسبت به برنامه دولت

ولی جز بحثی از سیستم آموزش و پرورش که در گذشته هم خودشان باز عنوان کرده بودند چیز دیگری نگفتند

(دکتر صدر - تاب شنیدنش را نداشتید نگذاشتید بگویم)

و البته جواب فلسفه جنابعالی را عرض خواهم نمود و این فرمایشات تحت تأثیر افکار حزب پان ایرانیست بود

که شما از آن انشعاب کردید و ما بکرات پاسخ آن را در قبال فرمایشات آقایان پزشکپور و دکتر عاملی گفته ایم و

باز هم خواهیم گفت (دکتر صدر - من به خواست ملت

ایران از آن حزب آدم‌کنار) نیمساعت از وقتی را که بعنوان صحبت در اطراف برنامه دولت سخنانی گفتند فقط مربوط به توضیح آرمانهای حزب ایرانیان بود ولی کسی منکر این آرمانها نیست شاهنشاهی ایران را هیچکس انکار نمیکند در مملکت ما يك مسائلی هست که همه ملت ایران در این مسائل اتفاق نظر دارند و این در انحصار این حزب و آن حزب نیست شاهنشاهی ایران برای همه مقدس است پرچم ایران، حدود و ثغور ایران و مجد عظمت ایران برای همه مقدس است من تصور میکنم ما تمامندگان مردم هم در این ساحت مقدس چه در صف اقلیت و چه در صف اکثریت در این اصول مقدس اختلاف نظر نداریم انقلاب ایران هم مال همه است و ما هیچوقت از کسان دیگری که بخوانند پاسداری انقلاب را میکنند جاوگیری نکرده ایم کما اینکه اگر کسی خانه اش را بوسیله ده سرباز حفاظت میکرد ۵ تن دیگر هم به محافظین اضافه کند کسی مخالفت نمیکند شما هم اگر انقلاب را پاسداری بکنید خیلی متشکر میشویم ولی این لقبی است که منحصرأ شاهنشاه به ما عنایت فرمودند (صحیح است) و این افتخار بزرگی برای حزب ما است که رهبر بزرگ مملکت ما را بآن مفتخر فرمودند (صحیح است) و ما سعی خواهیم کرد شبستگی آن را برای همیشه برای خود محفوظ داشته باشیم (صحیح است - احسن) گفته شده که هویدا گفته است من جاوید و ابدی هستم این آقای هویدا که اینجا نشسته است کی چنین حرفی گفته است. کی گفته است آقای دکتر صدراشان که در همه جا در هر محفل گفته است جوانها بیایید و ما رفتنی هستیم شما باید این مملکت را تحویل بگیرید این را صدها بار شنیده ایم صادقانه از زبان این مرد چراحرف غیر واقعی میزنید چون هر کسی میداند که اگر دولتش هم ابدی باشد عمرش ابدی نیست هیچ آدم عاقلی این حرف را نمی زند پس باین ترتیب چرا شما میگوئید آقای هویدا گفته است من جاوید هستم کی گفته است در کدام مجلس گفته است ما وقتی صحبت میکنیم باید انصاف داشته باشیم مطلبی را که اشاره میکنیم باید بشکافیم باید بگوئیم این برنامه شما در صفحه ۸۲ در بند فلان این اصلش درست نیست و بنظر ما این طرز انتقاد درست تر است

مجلس هم میشوند قضاوت میکند دولت هم میشوند اگر بی برد با براد و به اعتراضی که در فلان قسمت هست میرود اصلاح میکند و بیادلیل قانع کننده ارائه میکند ولی مطالبی را اینجا گفتن و بگذشته اشاره کردن درست نیست من باید نکته ای را در اینجا عرض کنم و آن این است که دشمنان مملکت ما یعنی استعمار و استعماری که مابا آن مبارزه میکنیم آن استعماری که با ساختن حشیش و تریاک و انواع و اقسام دسیسه ها و حقه ها کشور ما را بخواب خرگوشی فرو برد اینها دسیسه هایشان انواع و رنگهای مختلف دارد و یکی از آنها این است که مردم را نسبت به رهبری مملکت و خدمتگزاران مملکت بدبین کند اخیراً که این طوفان بازی و کمونست بازی و آب تانیز خوردن و کادیلاک سوار شدن در کشورهای اروپائی ما و ایران دوست شدن، و باصطلاح انقلابی شدن مد شده است یکی از تاکتیک هایشان اشاعه شایعات است مثلاً میگویند فساد هست، کدام فساد؟ در مملکت در کشوری که بازرسی شاهنشاهی و سازمانهای مختلف وجود دارد شما بی شهادت و شجاعت بگوئید.

دکتر صدر - آقای رئیس آیا ایشان درباره برنامه دولت صحبت میکنند تا بحال يك کلمه راجع به برنامه دولت صحبت نکرده اند.

رئیس - آقای دکتر صدر بین الاثنین صحبت نکنید.
دکتر دادفر - مطالبی را نگویید در پشت تریبون مقدس مجلس شورای ملی که بلندگو و ابیادی آنها میکنند (صحیح است).

دکتر صدر - من بلندگو هستم؟ بلندگوها را میشناسند.
دکتر دادفر - مجلسی که سربازان انقلاب در آن نشسته اند شما یک نفر را نشان بدهید در اینجا که بهزار فامیل بستگی داشته باشد همه افرادی خود ساخته هستند (صحیح است) همه استادان و روزنامه نگاران و کارگران شریف هستند (صحیح است) و غیره غیره و اینها همه يك ملت يك پارچه و متحدی را بوجود آورده است که دنیا به عظمت شاهنشاهی ما احترام میگذارد و ملت ما را میستاید. پیشرفت و ترقیات مملکت ما را تمام جراید دنیا اعم از چپ و راست اعم از چپ کمونیست و شوروی و آمریکا ستایش میکنند و بتحرک ما بسوی آزادی و آبادی ارج میگذارند آنوقت شما با

آن کلماتی که اشخاص خبائن ۲۰ سال قبل که شما هم متأسفانه در آن جلسه شرکت داشتید میگفتند اینجاصحبت میکنید؟ (صحیح است) گفت به من بگو یا که هم نشینی تا بگویم کیستی (احسن - احسن). این برنامه با برنامه های گذشته يك وجه امتیازی دارد و آن این است که برای اولین بار در تاریخ مشروطیت ایران برای اولین بار بعد از تأسیس این سازمان سیاسی و بوجود آمدن مجلس يك دولتی رسماً دولت حزبی بمجلس معرفی کرد حتی دولت جناب آقای هویدا در دوره گذشته که وزیرایش حزبی بود بعنوان دولت حزبی بمجلس معرفی نشده بود ولی این مرتبه بعنوان دولت حزبی معرفی شد (آفرین) میدانید معنی این کار چیست برای اینکه بدانید این کار یعنی چه بشهادت این صورت جلسات که در گذشته نوشته شده نبات خواهم کرد برای سعادت و سلامت این مملکت از هر برنامه ای خواهم خواند و حالا قسمتی از آنرا از صورت جلسه ۱۸ اسفند ۱۳۲۸ میخوانم تصادفاً در برنامه دولت ناطق مخالف جناب آشتیانی زاده است که نمیدانم زنده است که خدا سلامشان بدارد و اگر مرده است خدا رحمتشان کند میگوید «بنده باید صریحاً بگویم که هیچ قدرتی نمیتواند در وضع حاضر از تشنجات پارلمانی و سیاسی ایران جلوگیری کند این تشنجات پیش می آید و در همین مجلس هم مسلماً پیش خواهد آمد - طبیعت حکومت پارلمانی ما این قبیل تشنجات و بحرانها را میپذیرد این تشنجات ناشی از وضع مخصوص دموکراسی مملکت ما است شاید عده ای باشند و تصور کنند که اساساً در حکومت پارلمانی و دموکراسی مبارزه سیاسی و بحرانها و کشمکشها دیگر جزو لوازم این رژیم است ولی آنها متوجه نیستند که غالباً مبارزات پارلمانی مانجه اصولی و پارلمانی ندارد دموکراسی ایران يك دموکراسی ایرانی است در هیچ يك از کشورهای جهان نظیر ندارد ما در ایران مجلس داریم ولی حزب نداریم این ملیت اساسی و اهم مشروطیت ایران است. مجلس ما از نمایندگان مشول احزاب نمایندگانیکه هدف و مرامشانرا پیش از وقت

بوسیله قبول عضویت احزاب اعلام کرده باشند تشکیل نمیشود. در ایران انتخاباترا اشخاص اداره میکنند بسواد رأی بدهد یا بسواد پولدار رأی بدهد یا فقیر در هدف انتخابات فرق نمیکند. اشخاص را احزاب انتخاب نمیکند بلکه پول، زور، بیست و بند و یا بصورت خیلی عادی تر و مشروحترا چند نفر مالک و متنفذ محل انتخاب میکنند. این وضع مجلس نیست و کلاسیکه بمجلس مامی آید کمتر میتواند هدف مشخص اجتماعی و اقتصادی داشته باشد صرف اینکه همه وطن پرست هستند که معقول نیست. اصل اینستکه تمام افراد ایرانی وطن پرست باشند و انشاءالله هستند و کیل مجلس باید معلوم شود برای نجات وطن از بحران اقتصادی برای بهبود حال مردم برای حفظ مشروطیت چه نقشه دارد چه هدفی دارد. هدفهای فردی - مقاصد شخصی هر اندازه قوی و صادقانه باشد نمیتواند معتبر در سرنوشت مملکت واقع شود.

اگر پارلمان ایران از نمایندگان يك یا چند حزب واقعی تشکیل میشد اکثریت و اقلیت حزبی منطقی داشت این وجه تشنجات گذشته و حال پیش نیامد حزب اکثریت دولت تشکیل میداد یا دو حزب ائتلاف میکردند و دولتی میآوردند برنامه دولت اعلام شده حزب اکثریت بود که مردم بآن برنامه رأی داده بودند زیرا در انتخابات بوسیله احزاب مردم با فرد رأی نمیدهند به برنامه حزب و بکاندیداتوری حزب رأی میدهند، این مطالب مربوط بدوره ۱۶ است و يك لیدری گفت وای بروزی که مرده شور خودش عزا بگیرد بنده بقیه اش را خواندم از دوستان خواهش میکنم چون واقعاً يك مطلب فلسفی است و چندین سال قبل گفته شده است و یکی از آرزوهای مردان و رجال وقت ما این بوده است که کاش مجلس داشتیم مشکل از احزاب تا بتوانیم بمملکت خدمت کنیم و تا پارلمان و دولت بصورت مشکل پیروی از يك اصول بکنند چون اساساً بهیچ وجه پیشرفت اقتصادی - اجتماعی و صنعتی میسر نیست خوشوقتم و من افتخار میکنم که امروز در آستانه و آغاز قرون سال کورش کبیر را مبدأ یکسال تحول برای تاریخ ایران و برای نسل

آینده بدانیم در آغاز این سال يك دولتی آمده است به مجلس که بعنوان دولت حزبی معرفی شده است ۲۲۹ نفر نماینده که نماینده حزب بوده است هیچکدام از ما ادعای نمایندگی بودن فردی و زور شخصی و نفوذ شخصی به معنی آنچه قبل از انقلاب بوده نداریم همه ما مثل يك سرباز در سنگر حزب روی اصول و عقاید مشخص و بایرنامه‌های مشخص جمع شده‌ایم و دولت حزبی ما را که يك برنامه واقعا علمی و منطقی و مدون خود را که بصورت يك کتابچه هست به ما داده است برنامه هر دولتی در ایران بعد از این مشخص است و اصول برنامه این دولت هم مشخص است به بینید تأمین بهداشت تأمین آموزش و پرورش تأمین آب و برق و علاوه بر آن مایک برنامه‌ای داریم که عبارت است از اجرای اصول دوازده گانه انقلاب، که ممکن است بیشتر هم بشود و يك هدف داریم و آن رسیدن به تمدن بزرگ است که ۲۰ سال برای آن وقت معین شده است و حالا يك برنامه منظم مملکتی داریم که عبارت است از برنامه اول برنامه دوم برنامه ۵ ساله سوم و چهارم و انشاء الله یکی دو سال بعد برنامه پنجم. تمام اقدامات عمرانی و اجتماعی و اقتصادی ما در قالب این برنامه‌ها مشخص است يك برنامه‌هایی دولت دارد. کار دولت مراقبت و نظارت در اجرای این برنامه‌های طرح شده است که خوشبختانه تمام این برنامه‌ها با اهداف و ایده آل‌های حزب ما که همان افتخار پاسداری انقلاب است منطبق می‌باشد و هدف دیگری ندارد کما اینکه وقتی این دولت برنامه‌اش را به مجلس تقدیم کرده اصول ۱۲ گانه را تشریح و توضیح داده و گفته در گذشته که خدمتگزار بودم چه کردم و در آینده چه خواهم کرد برای هر کدامش به شما رقم داده عدد داده آمار داده جزء به جزء نوشته که اگر بخواهم اینها را بخوانم با آن یکساعت وقتی که برای من مقرر است نمیتوانم و گفته است که در آینده هم در این زمینه‌ها چه نقشی هست و چه خواهم کرد اما در مورد آموزش و پرورش که جنابعالی اشاره فرمودید من باید يك اشاره‌ای بکنم گفتن اینکه پولدار می‌رود بمدرسه‌ای که پول می‌گیرند و بی پول بمدرسه‌ای که فقرا می‌روند درست نیست سیاست آموزش و پرورش ما نمی‌تواند این باشد که از مالیات پیر زن و

پیر مرد حتی خرج لباس اعیان زاده‌ها را هم فراهم بکند ما اگر درآمدی داریم و مالیات می‌گیریم هنوز تمام اطفال لازم‌التعلیم در گوشه‌دهات و کوه‌بایه‌ها رانواخته‌ایم برایشان مدرسه تهیه کنیم بنده نمیتوانم موافق باشم که برای اعیان زاده‌های شهر هم که پول دارند و میتوانند بچه‌شان را مدرسه بگذارند مدرسه تأمین کنیم وقتی برنامه تدریس و امتحان یکی است برنامه دروس و کتابهایی که چاپ شده است یکی است شما میفرمائید که بنده بیایم آن ۱۵۰ هزار نفری را هم که در تهران با پول خودشان امکان دارد در مدرسه خصوصی درس بخوانند ببرم در مدرسه دولتی آتوقت به بچه‌های مراغه بگوئیم که اعتبار نداریم که برایتان مدرسه بسازیم روستائیان مملکت دیگر بیشتر از این اجازه نمی‌دهند (صحیح است - آفرین) من دیدم در یکی از روزنامه‌ها انتقاد شده که تلفن شهر تهران هنوز حل نشده بلی که تلفن تهران هنوز حل نشده ما اجازه نمی‌دهیم بدولت که در مراغه تلفن نباشد ولی به هر تجارتخانه در تهران ۱۲ شماره تلفن بدهند باید در نوبت بایستند شهرستان هم حق دارد روستا هم حق دارد (صحیح است - احسن) برای ما در شهر عنوان می‌کنند ترافیک خراب است برق خراب است بلی خراب است اما کدام ترافیک خراب است تهران شما ۳ میلیون جمعیت دارد ۲۵۰ هزار وسیله نقلیه دارد اگر بر اساس هر ۵ نفر يك خانوار بطور متوسط در این شهر از هر دو با سه نفر یک نفر اتومبیل دارد و این نظیر امریکا است و فعلا شامل تهران است این افتخار ملت ماست.

دکتر موسوی - آیا هشت سال برای ایجاد مترو کافی نبود؟

دکتر دادفر - البته مشکلاتی هم هست این را حل خواهیم کرد شما يك مسأله را بگوئید که ترافیک شلوغ است بگوئید اما این را هم بگوئید که ۲۵۰ هزار خانوار دارای ماشین سواری شده‌اند که ده سال قبل حتی ۵۰۰ نفر هم نداشتند ده سال قبل تماشای يك ماشین سواری برای مردم ایران آرزو بود و مردم در ماشین را باز می‌کردند که ببینند چه جوری است الآن هر دو خانوار يك ماشین سواری دارند این افتخار اقتصاد ایران و حزب ماست که لا اقل سطح زندگی اجتماعی و رفاه اجتماعی مملکت

ما را تا این حدی بالا برده البته هر پیشرفت و هر ترقی مشکلاتی هم دارد کما اینکه خیلی کشورهای در حال توسعه و رشد با مسائل و مشکلاتی بفرنج و بیچیده روبرو هستند ما خودمان در زندگی خصوصی خودمان ملاحظه می‌کنیم يك مسائل و مشکلاتی پیش آمد می‌کند که تا آتوقت سابقه نداشته تا چند سال پیش دانشگاه نبود و بچه‌ها تا متوسطه درس می‌خواندند بنده چند روز قبل در روزنامه اطلاعات در ستون چهل سال قبل می‌خواندم که نوشته بود ۱۰۰۰ نفر مدرسه ابتدائی را تمام کرده‌اند برای اینها مدرسه و کلاس اول متوسطه نیست فقط ۳۰۰ نفر می‌توانند در فارغ‌التحصیل ابتدائی ما بوده‌اند حالا صد هزار نفر فارغ‌التحصیل دبیرستانها هست می‌خواهیم بدانیم که برای دانشگاه‌ها باید چه بکنیم پیشرفت ایجاد مشکلات می‌کنند مشکل که بوجود آمد راه حل باید پیدا کرد مگر جامعه متمدن و پیشرفته امریکا و شوروی مشکل ندارند مگر در آنجاها که که متری ترین کشورها هستند و می‌گویند که دوغول بزرگ دنیا هستند مشکلات نیست؟ گرچه بنظر بنده اینجا از بعضی جهات متأسفانه این غولها از عقب افتاده‌ترین کشورها هستند و این مطلب را من باید اینجا بگویم و ملت ایران باید بداند ملتی عقب افتاده نیست (صحیح است) و متمدن است من قبول ندارم که امریکا از ما متمدن تر است و انگلیس متمدن تر است قبول دارم که او در رشته صنایع و اقتصاد و صنعت پیشرفته تر است ولی تمدن را تا چه تعبیر کنیم اگر تمدن به معنای اینست که يك اجتماعی بتواند راحت و با اصول برادری و برابری و در واقع بایک نظام صحیحی زندگی بکند کورش کبیر / ۲۵۰۰ سال قبل فرمانی داد که ناشی بود از اینکه وضع فکر آن زمان طوری بوده است که کسی که تابع يك مذهب بوده آن دیگری را که مذهب دیگر داشته تحمل نمیتوانسته است بکنند که پادشاه وقت گفته من معابد را آزاد کردم این روحیه وجود داشته وقتی در قرن بیستم يك سفید امریکائی يك سیاه امریکائی را تحمل نمی‌کنند يك کمونیست چینی يك کمونیست روسی را تحمل نمی‌کنند چه تمدنی دارند؟ این انگلیس که می‌گویند مشعلدار تمدن است در

قرن بیستم ۲۰ تا ۲۰ تا همدیگر را میکشند این چه تمدنی است؟ اینها تمدن ندارند در کشورهای که بعد از ساعت ۸ نمیشود رفت و آمد کرد اینها متمدند؟ ما را تحقیر کرده‌اند يك عمر هر ماعقد ایجاد کردند وقتی يك کسی که موی زرد و چشم زاغ داشت همه ما از وزیر گرفته تا وکیل فکرمی کردیم که چیزی بارش است و اله بیشتر از شما نمیدانند بیشتر از شما مدنیت و قدرت ندارد ما باید خودمان باشیم ایرانی باشیم و خدمتگزار باشیم من این را بکرات دیدم مامشاور برای آموزش و پرورش آوردیم ۷ سال آمدند باندازه يك معلم ابتدائی چیز بارشان نبود این مسائل را در کشور ما ایجاد کردند برای اینکه عقده حقارت حس کنیم و پیشرفت نکتیم خوشبختانه پیشرفت مملکت ما انقلاب ما خیلی چیزها به ما آموخته سیاست مستقل ملی ما خیلی چیزها به ما آموخته وقتی نخست‌وزیر میگفت ما باید چشم به اقیانوس هند داشته باشیم و حافظ منافع خودمان در خلیج فارس باشیم بخدا اشک شادی در چشمان من حلقه زد این ایران ماست ما هم وطن پرستیم ما هم در این آب و خاک زندگی میکنیم و صادفانه در پی عظمت ایران و رسیدن به دروازه تمدن بزرگ و جشن‌های شاهنشاهی هستیم و این همه برای اینست که ملت ایران بتواند آن شخصیت بزرگ حیاتی خودش را احساس بکند و آن عقده‌های حقارتی که آقای سرریدر بولاردا اشاره میکرد ۱۵ و کبل میفرستاد مجلس آقای لیتوئیف اشاره میکرد ۱۷ و کبل میفرستاد مجلس دیگر تمام شده ما تابع فلسفه ایران هستیم و از این تزدفاع خواهیم کرد بنده در برنامه دولت میدیدم دولت اعلام کرده در سیاست خارجی بدفاع اهمیت میدهد چرا بدفاع اهمیت میدهد ما چرا به نیروی دفاعی و سیاست مستقل ملی اهمیت میدهم روشن است هر کس باید بتواند از تر و عقایدش دفاع کند با حرف خالی نمیشود بحمد الله امروز ارتش ما يك ارتش قوی و نیرومند است بهترین مهندسی، بهترین اطبا و بهترین فرماندهان در ارتش پیدا می‌شوند و باید مجهز تر باشد برای اینکه بتواند سیادت ایران را حفظ کند ما با کسی سر جنگ نداریم امدانیا باید بداند که جنگ کردن با ما هم آسان نیست اگر ترکیه در جنگ بین الملل دوم قوی نبود

آقای هیتلر و چرچیل آنجا را اشغال میکردند چنانچه نتوانستند برای اینکه ترکیه قوی بود ارتش داشت.

فرهادپور -

بما هم ناجوانمردانه حمله کردند. **دکتر دادفر** - اگر روزی آقای خرو و شجف طوری صحبت میکرد برای این بود که آنروز این انقلاب اصیل این افکار و بزرگی وطن ما در مملکت نضج نگرفته بود. برای اینکه اجزایی که بتوانند مردم را نسبت بسرنوشت خودشان معتقد و آشنا کنند نبود ولی ما دیدیم که با اینکه وقتی از سه طرف مورد تهاجم قرار گرفتیم غیرتمندان قیام کردند غیرتمندانی مثل کهنموئی ها و امین ها شهید شدند و دفاع کردند و تسلیم نشدند در آزمون که چیزی نداشتیم امام امروز فرق می کند امروز ملت ایران بمصالح سیاسی و اجتماعی و اقتصادی خودش آشناست و امروز دیگر ملت ایران بقول روانشناسان عقده خود کوچک بینی خودش را فراموش کرده امروز آن بزرگ بینی چشم زایغ و موی بور خارجی فراموش شده و آنکسان که هنوز فراموش نکرده اند نوکری بگانه اند (احسن) هدف و سیاست برنامه دولت خیلی مشخص است رسیدن بدر و آزه تمدن بزرگ اجرای اصول ۱۲ گانه انقلاب رسیدن به اهداف و ثمراتی که این اصول ترسیم کرده اند بدیهی است حزب پاسدار انقلاب و دولت پاسدار انقلاب نمیتوانند جز اجرای اصول ۱۲ گانه انقلاب هدف دیگری داشته باشد برای اینکه ما معتقدیم اساس سعادت و عظمت کشور ما در اصول انقلاب نهفته است باین ترتیب دولت تمام هم خودش را مصروف این کار میکند بنده در برنامه دولت میخواندم همان دولتی و همان برنامه ای که بنده الآن صحبت یکی از ناطقینش را خواندم در بند ۸ برنامه دولت قوام که مصادف با ۲۵ شهریور ۲۶ بود یعنی ۲۴ سال قبل میگوید موضوع مسکن مورد توجه خاص دولت قرار گرفته قوام السلطنه مرد قوی و استخوانداری بود و خودش را مصلح میدانست و قطعاً هم بود من میدانم مینویسد:

موضوع مسکن مورد توجه خاص دولت قرار گرفته و چون آنرا یکی از مسائل اساسی زندگی مردم میدانند و تأثیر آن در هزینه زندگانی غیر قابل انکار است دولت با ایجاد چهار صد خانه کوچک و ارزان قیمت اولین قدم را

برای تأمین مسکن مردم شهر تهران برداشته و امیدواری کامل حاصل است که به کمک مجلس شورای ملی در تکمیل آن برداشته شود.

در ۲۴ سال قبل دولتی مثل دولت قوام در بند ۸ برنامه دولت وعده ساختن ۴۰۰ خانه ارزان قیمت را بمردم میدهد که آنهم موضوع ساختن ۴۰۰ دستگاه شد که ۶ سال بعد ساخته شد امروز دولت مامسأله مسکن را وقتی مطرح میکند تا بحال هر چه ساخته کار ندارم سازمان مسکن و بانک رهنی چه ساخته اند کاری ندارم ولی امروز اش ۱۰ هزار خانه است اگر ما مسأله مسکن را مطرح میکنیم از زوایا و اصول خاص مطرح میکنیم يك نكته ممکن است گفته بشود و این سؤال مقدری است بنده جواب میدهم ممکن است بگوئید اگر این کار اولویت داشت چرا دو سال قبل نکردید و الآن میکنید بنده جواب عرض میکنم برای اینکه پیشرفت اقتصادی مملکت مشکلاتی را ایجاد میکنند باید موقعیکه بوجود آمد معالجه کنیم مثل اینکه تو که سرطان گرفتی چرا ۷ سال پیش نیامدی خوب آقامن احساس درد در آنروز نمیکردم وقتی پیش طبیب رفتم دیدم يك عضو فاسد شده قطع کردم و بیرون انداختم بگویند چرا بدار و خانه زودتر نیامدی آمبول بزنی خوب بنده که در خیابان غش نکردم که زودتر بیایم سرم درد گرفت آمدم باین ترتیب اگر بگویند چرا این مسائل را قبلاً حل نکردید يك وقتی اصول انقلابی بود، چیزهای دیگر بود ۴۰۰ خانه بود، بنده بیست بود، جواز گرفتن و جواز دادن بود، فساد بود، آقای آشتیانی زاده در نطقش شنیدید که میگوید در مجلس که اکثریت و دولت هر روز با افکار و تلفیق و گفتگو اقلیت اکثریت میشود و نمیداند چکار کند این چه جور برنامه میتواند پیاده کند ما امروز يك دولت ثابت داریم و دارای يك برنامه و هدف مشخص هستیم در این هدف مشخص احتیاطاً مشکلاتی پیش میاید که باید حل کرد بنده در شب در روزنامه خواندم که تهران را کانال کشی میکنند و از زیر شهر تهران فاضلاب را رد میکنند رسیدند بجای که لجن است اصلاً زمین نیست در اینجا ناچار میشوند که بتون بریزند کسی پیش بینی نمیکرد این را ممکن است دو کیلومتر آجر چیده باشند و يك کیلومتر لجن باشد و ناچار بشوند بتون کنند این قابل پیش بینی نیست وقتی پیش

آمد باید حل کرد حالا بگوئیم چرا روزی که مقاطعه میدادند پیش بینی نکردند که اگر لجن پیدا شد بتون سیمان بریزند باید پیدا بشود و چاره جوئی بشود مسائل مملکتی با اشل بزرگتری نظیر اینست باید برنامه هدف مشخص داشته باشد در اجرای برنامه مشکلاتی پیش میاید همه ما خانه ساخته ایم برای خودمان یا رفقایمان که ساخته اند تماشاچی بوده ایم مگر در این مورد مشکلاتی پیش نمیاید آدم در روز اول میگفت پول داریم زمین ۳۰۰ متر داریم مهندس هم که نقشه داده ساختمان میکنم و عمده دیگر تمام میشود يك وقتی بی را میکنند می بینند که این زمین خاک دستی ریخته اند با دو متر بی نمیشود باید ۱۰ متر بی کند آهنی که فکر میکردیم نمره ۱۰ میخواید نمره ۲۰ میشود حالا بنده با پول خودم دشمن خودم بودم برنامه نداشتم نتوانستم بآن قیمت که پیش بینی کردم بسازم این مسأله در ساختمان يك خانه هست و در ساختمان يك مملکت بمراتب بیشتر است اگر بعضی اولویتها تغییر میکند باید به این اولویتها پی برد که چرا تغییر کرد اینجاء عبارتی ذکر شد نمیتوانم تکرار کنم ولی میتوانم بگویم اگر کسی در زندگی خصوصی خودش مرتکب گناه میشود از نظر عرفیات بحساب جامعه نباید گذاشت بخصوص اگر چنین چیزی مدلل باشد جای طرحش اینجا نیست بنده میتوانم بگویم که شما چرا وقتی به اروپا رفتید برای مطالعات دانشجویی چرا بفلان کاباره تشریف بریدید خیر بکار مجلس چه ارتباط دارد باید اصولاً بگوئیم فلانکس در مدت خدمتش چه گناهی کرده و چه خطائی کرده باین دلایل باید تعقیب بشود حتم بدانید ما نه تنها دفاع نمیکنیم بخدا و بشر اقم قسم اگر هر کدام از این وزیر ها اگر یکیشان را من بدانم مرتکب فساد میشوند من نه تنها اینجا از او دفاعی نمیکنم بلکه توی خیابان هم بی اعتنائی میکنم ما اجازه نمیدهم ما اصل انقلاب را داریم در این مملکت شاهنشاه اصول انقلاب را ترسیم فرموده اند برای اینکه این مملکت را بسوی تمدن و پیشرفت و ترقی ببریم.

دکتر صدر - در مورد فساد اوقاف و منابع طبیعی اعلام جرم کنید.

دکتر دادفر - در ایران ما از این حرفها گذشته ما اجازه انحراف بکسی نمیدهم متشکریم اگر سوابق و

اسنادی و مدارکی ارائه بدهید من بشما قول میدهم بعنوان وکیل عدلیه تعقیب کنم اما ادعای خیال و تهمت جنائی بعنوان آب و تاب و روغن دادن بنطق درست نیست در اصل اول برنامه بقدری جالب نوشته برنامه دولت یعنی اول کارهای گذشته را ذکر کرده با استثنای اینکه بنده نوشتن این برنامه را کار يك آدم کج سلیقه ای میدانم مثل تاریخ و صاف نوشته خیلی مغلق نوشته که بنظر من بیسواد بوده است بگذریم واقعاً مفهوم و محتوای این برنامه عمیق و آموزنده است کارهای گذشته را شرح داده و کارهای آینده را یکی یکی شرح داده همین خانم وزیر آموزش و پرورش میگوید امسال ۵/۴ میلیون نفر را بمدرسه میفرستیم و ۱۵۰ هزار نفر در بخش خصوصی است و اعلام کرده است در روزنامه ها که لابد همه خواندید که هر کس میگوید جایست بیاید بخش فرهنگ من باو جا میدهم اگر شما ۱۰ نفر ۲۰ نفر را فردا آوردید در این مجلس و گفتید مدارس جاندارند و ما جا تهیه نکردیم حرفهای را پس می گیرم ما در کشور امروز بحدی از پیشرفت رسیدیم که ۵۰ درصد سطح بیسوادی ما پائین آمد ، و تا آخر برنامه پنجم حد اکثر وقت معین شده که بیسوادی بکلی از مملکت ریشه کن شود میدانید یعنی چه؟ این آرزویی بود که برای مایک قرن بود داشتیم و برای دولت های سابق هم قابل تصور نبود دوستان عزیز ما خوب مستحضرنند چه وضعی داشتیم، در کجا بودیم و به کجا رسیدیم این وزرائی که می بینید تك تك آنها را می دانیم که چه کسانی هستند که فقط و فقط بخاطر صلاحیت و بخاطر فضیلت و بخاطر وفاداری و فداکاری در راه خدمات ملی باین مقامات رسیده اند ، همین خانم وزیر آموزش و پرورش تا پنج سال قبل رئیس دبیرستان بودند اگر انقلاب نبود صد سال دیگر هم نمیتوانست خواب این روزها را ببینند (صحیح است) همین دکتر سام آموزگار بود این آقای دکتر هدایتی که من در پاریس با ایشان همکلاس بودم معلم بودند این آقای دکتر شاهقلی يك طبیب معمولی مملکت بود، اینها سربازان انقلابند، انقلاب این امکان را داد که این چهره ها پشت این میزها بنشینند هنوز در انگلستان بعد از ۷۰۰ سال خواب وزارت

را کسی چه از کارگر و چه از محافظه کار اگر تا چهار پست لرد و سر و آقا نباشد نمی تواند ببیند مگر میشود ؟ لرد چرچیل لرد هامیلتون می آید سر می رود آقامی آید مگر می کنند این کار را این فقط از خصوصیات انقلاب ایران و عظمت نبوغ و فکر شاهنشاه ایران است که یک زارع زاده مراغه ای امروز در اینجا راجع به برنامه دولت صحبت می کند من افتخار می کنم که نه از هزار فامیل و نه با این بستگی دارم و نه با آن پیوستگی دارم ، کسی هستم که به کار مملکت علاقمندم و امروز وکیل و نماینده هستم نه تنها امروز هستم بلکه در چند دوره دیگر هم بوده ام این خصوصیت انقلاب ماست چرا می گوئیم شما پاسداری نکردید ، تمام عوامل و تمام اقداماتی که میشود طراح بزرگ و نقشه کشنده اصلی و مغز متفکر کشور ما حقیقتاً بدون ریا همه قبول داریم که شخص شاهنشاه است و در این بحثی نیست هر کدام از ما اصولاً از نظر تفکر و آینده نگری و برنامه ریزی و دور اندیشی نمی توانیم در مقام مقایسه با ذهن تیز و تشخیص صحیح شاهنشاه حتی در مقام مقایسه باشیم اما شاهنشاه طراح بزرگی هستند مثل یک مهندس عالی قدری که یک نقشه شهر سازی و با ساختمانی را طرح میفرماید همیشه بطور که مهندس میخواهد کارگر هم میخواهد بتون ریز هم میخواهد سنگ چین هم میخواهد همه اش طراح نمیشود طراح طرح فرموده اند ما هم بناها و عملها و پاسداران انقلاب هستیم (احسن) که این نقشه ها را به هدف رسانده ایم ، این انقلابی ها اینها که با جان مبارزه می کنند اینها که بکارشان ایمان و اعتقاد دارند من بارها گفته ام من یک شخصی هستم که قلباً بدولت جناب آقای هویدا و بدولت و حزب خودم علاقه دارم من از این حزب چیزی نگرفته ام من قبل از این حزب هم سه دفعه وکیل مجلس بوده ام پس باین ترتیب بنده چنین آدمی نیستم که بیایم بی جهت تملق دولت را بگویم اگر بدولت و نخست وزیر اعتقاد نداشته باشم شما عرض می کنم بدانید که بی جهت حمله نکنید و داستان نگوئید اینست که من اگر چنانچه امروز بعنوان موافق اسم نوشتم و صحبت می کنم اعتقاد دارم که در شرایط موجود و با وضع موجود زمان با اتحاد و اتفافی که در جامعه پیدا

شده و نفوذ و روسخی که تحزب بطور کلی و حزب ما بطور خصوصی در مملکت مایه پیدا کرده و مردم را بکار دستجمعی عادت داده ، این احزاب باید با هم دیگر بتوانند همکاری کنند ، یکی در انتقاد و یکی در دفاع تا بهترین راهها برای پیشرفت مملکت آماده شود این اصول و ادار می کند مارا که از این دولت حمایت کنیم تا بتواند برنامه هارا اجرا بکند ، آن زمانهای زنده باد و مرده باد و این در را ببر بالا این در را بکش پائین دیگر سپری شده است مملکت ما اجازه معذرت میخواهم اینگونه عوامفریبی هارا و بیاین حرفهای پوچ را دیگر نمیدهد من با آن دسته از کسانی که در خارج از مملکت از ترس تعقیبشان با از حد و حسد آماده نیستند بکشور بیایند یا کسانی که در عراق نشسته اند و به تحریک انگلیسها در مملکت ما اختلال می کنند می گوئیم باید تکلیف را روشن کنیم از دولت استدعا داریم در سیاست خارجی میخواهم اگر شما نمیگوئید موضوعاً و منطقاً نمی تواند جز نوکر انگلیسها باشد و نباید ما از انگلیسها موتور لیلا ند بخیریم ببینید در این تجارت را که انگلیس ها بیایند بزانی شما بیفتند ، ولی ملت ایران این تحریکات را می دانند از کجاست و از کیست ، بیرید این ریشه هارا بریده خواهد شد ، این آقای لوس در خلیج فارس ببینید چه لوس بازی در می آورد ، خودش نمی خواهد خلیج فارس را ونمی تواند حفظ کند آنجا را ما نمی فهمیم چرا ول کن نیست ، آقا ول کن برو باو چه مربوط است تا کی می خواهد آنجا را داشته باشد تمام شد استعمار ما دیگر با استعمار اجازه نخواهم داد در کار مداخلت کند ، خلیج فارس مال ماست و مال کشورهای ساحل نشین خلیج فارس است نفتش مال ماست مانعی ترسیم ملت ایران نمی ترسد بخدا کشورهای بزرگ بزرگی ندارند باید بهر قیمت شده حقوق خود را بدست آورد ، اگر اینها تحریک می کنند یک روز و دو روز مملکت ما بحدی از قدرت رسیده بحدی از تشخیص رسیده است که جانبازان کشور ما حاضر به جانفشانی هستند همیشه بطور که مردانه در جلوی همسایه شمالی ایستادیم و نترسیدیم و جبهه متحد تشکیل دادیم و نترسیدیم روسیه خرو و شجف که یک روز می گفت با ایران کاری نداریم یک روز خودش می افتد به دامن ما ، گویند بزباله دان تاریخ فرورفت

و ایران درخشش بیشتری گرفت شوروی فهمید باید با ما دوست باشد اینکه هنگ دارم توپ دارم طیاره دارم ایرانی از میدان در نمی رود ولی وقتی این را فهمید که با هم دوستیم و رفیقیم ، صلح هم عزیز صلح هم محترم امروز اگر بخواد بخمال اینکه ما ۳۰۰ میلیون و شما ۳۰ میلیون بخمال تجاوز و بهره گیری بیفتد باز هم می ایستیم ، همه می ایستیم من عرابضم را تمام می کنم چون فرصت برای طول کلام بیشتر نیست یک مطلب را در آخر باستحضار میرسانم و آن این است که ما در سال مقدسی هستیم گاهاً ایراد می گیرند که این هزینه چراغانی تهران از کجا آمده این هزینه چراغانی را بخش خصوصی پرداخته حتی شهرداری هم نپرداخته اما آن تحریک کننده هائی که این مطلب را می گویند می خواهند اذهان ساده را مشوب کنند و اختلال کنند و عوامفریبی بکنند ، می گویند مگر نمی شود یک در مانگاه ساخت این چقدر عوام فریبانه است اگر چهار نفر به عشق و وطنش و تمام مردم این مملکت و اصناف و تجار و بانکها آمدند و پول دادند و تهران را چراغانی کردند .

معیری - اصناف و بازرگانان دادند .

دکتر دادفر - برای کشوری که سال کورش کبیر و جشن بزرگ ملی میگیرد این چه عیبی دارد ما در آستانه جشن های بزرگ شاهشاهی هستیم و قریباً کشور ما شاهد پذیرائی مقامات بالای جهانی خواهد بود و مهمانان از جمندی به کشور ما خواهند آمد و همه مردم وطن ما بخاطر آن عرق ملی و صمیمیت قومی خود و آن خصلت مهمان نوازی که از خصائص نژادی ماست مکلفیم که هر کس در حدود وسع خودش کاری بکند که این جشن باشکوه تر برپا و مهمانان ما بهتر پذیرائی شوند چون این آبروی کشور ماست و ما آبروی کشورمان را دوست داریم من در خاتمه عرابضم از خداوند متعال توفیق می طلبم که دولت حزبی ما را در انجام وظایف خطیر ملی و رساندن این کشور باستانی و بزرگ به دروازه تمدن بزرگ یاری و مدد فرمایند من برای دولت جناب آقای هویدا و وزیران محترم آرزوی موفقیت می کنم چون موفقیت آقایان با مال مضمون موفقیت وطن ما و هموطنان ماست

ما برای شاهنشاه بزرگمان سلامتی و طول عمر آرزومی - کنیم برای اینکه رهبری ایشان و سایه ایشان بر سر ما موجب سرفرازی ماست (احسن).

رئیس - آقای دکتر موسوی نفرمائید .

دکتر موسوی - با اجازه مقام ریاست ، احزابی که در تشکیل دولت شرکت ندارند یعنی ظاهر آ قیافه اقلیت دارند اگر چنانچه به هدفهای اساسی مملکتی بیشتر توجه داشته باشند اگر چنانچه از خود خواهیها و جاه طلبی های برون از حد اعتدال مصون باشند و بالاخره اگر این احزاب به وظیفه سازندگی خود و رسالت خود آشنائی داشته باشند ولو اینکه در تشکیل دولت شرکتی ندارند موفقیت دولت را در اجرای برنامه های اصلاحی آرزو می کنند ، چرا که این احزاب هیچوقت هدف را قربانی وسیله قرار نخواهند داد . اگر بخواهیم کمی باجرات صحبت کنیم و اگر چنانچه مواجه با احساسیت نمایندگان محترم حزب ایران نوین نشویم می توانیم بگوئیم در این خواست و آرزوی موفقیت ، احزاب غیر دولتی صمیمانه تر و بی ریا تر و صادق تر از اعضای احزاب اکثریت هستند .

دکتر الموتی - اگر کمک کنید متشکریم .

کاظم مسعودی - احزاب دولتی نداریم حزب اکثریت داریم .

دکتر موسوی - مسئله ای که هست این است که حزب دولتی حق دارد .

کاظم مسعودی - دولت حزبی نه حزب دولتی .

دکتر موسوی - بنده از حزب صحبت می کنم نه از دولت ، خوب میگویم حزبی که دولت را تشکیل داده است تراضی باشید ، ولی اجازه بدهید این جمله را اضافه کنم که من بخودم حق خواهم داد که اگر برون از حد اعتدال وسط صحبت من صحبت بشود در مورد شخصی و فردی که چنین رفتار می کند اطلاعاتم را بگویم .

کاظم مسعودی - اینها کهنه شده مال دوره چهاردهم بود .

معیری - همه خوش نام هستند .

دکتر موسوی - جناب آقای رئیس بهر حال دقت

خواهید فرمود که اینها نباید بحساب وقت من گذاشته شود.

قراچورلو - جناب آقای دکتر موسوی اینجاکسی مرعوب نمی شود فرمایشاتتان را بفرمائید.

دکتر موسوی - چرا میگوئیم حزب اقلیت صادقانه تر است در آرزوی موفقیت دولت. برای اینکه حزب اکثریت حق دارد بمناسبت اینکه اکثریت است در ضمن آنکه در اندیشه توفیق دولت که هست در فکر تقسیم مناصب و مقامات دولتی هم باشد ولی آنچه مسلم است برای افراد حزب اقلیت چنین فکری نیست بنابراین اگر من امروز در این مقام آرزو میکنم که دولت جناب آقای هویدا موفق بشود مسلماً در نهایت صداقت و صفاست. چرا برای اینکه من به چه جوجه حاضر نیستم بهای شکست دولت در برنامه هایش زمان و عمر مملکت تلف بشود (صحیح است) اما بلا فاصله اضافه میکنم که این آرزوی موفقیت دولت برای ما آرزوست نه امید و شما میدانید که بین آرزو و امید فاصله زیاد است. آرزو منشاء احساسی و عاطفی دارد و امید منشاء استدلالی و منطقی. ما بجناب آقای هویدا از اینکه یکبار دیگر مورد اعتماد شخصیتی قرار گرفتند که قلوب ۳۰ میلیون مردم ایران برای خاطر او در پیش است تبریک میگوئیم و در عین حال آرزوی موفقیتشان را داریم اما برای بر آوردن اینکه ببینیم میتوانیم این آرزو را تبدیل به امید کنیم باید بررسی کنیم.

اخلاقی - امید قاطع داریم.

دکتر موسوی - امید داریم بررسی کنیم و نتیجه مطلوب برسیم. همه تصدیق میکنند با توجه به گذشته هشت سال حکومت حزب ایران نرین. اگر بخواهیم در برنامه موجود با توجه به اینکه افراد تشکیل دهنده دولت هم جز یکی دو نفر همانها هستند. اظهار نظر کنیم ناگزیریم بگذشته برگردیم و ارزشیابی کنیم اعمال گذشته را. برای اینکه این برنامه هایی که امروز میخواهید پیاده کنید ببینیم این برنامه در گذشته هم بوده یا نبوده و چگونه این برنامه پیاده شده یا خواهد شد. باید ارزشیابی کنیم شاید از این گفته من بدتان نیاید، البته حزب ایران نرین، برای اینکه در این مملکت در عرض این مدت بعد از انقلاب همه میدانیم

خیلی کارهای افتخار آمیز شده است سد ها ساخته شده سیاست مستقل ملی را مستقر کردیم ما از منافع خودمان در همه جا با نهایت شهامت و قدرت دفاع کردیم و باز هم دفاع خواهیم کرد، همینطور که در برنامه دولت هم عنوان شده است و از این حیث صد درصد موافقیم ولی دوستان عزیز ما خوب میدانند که در ارزشیابی مسائل مسئله نسبت مطرح است بدین معنی که هر پدیده اجتماعی را بدون در نظر گرفتن شرایط زمان و مکان نمیتوان بررسی کرد. روزی که بشر از دوران زندگی صید و اردزنگی کشاورزی شد آن کسیکه خیش را ایجاد کرد خدمت خیلی بزرگی کرد برای بشریت، برای اینکه زندگی را از یک برابری به برابری رسانید. اما اگر امروز کسی ادعا بکند من چنین کاری میکنم و خیشی میسازم که نوکش از الماس است با بخواهیم گفت که متأسفانه سعی بیهوده کرده ای و رنج بیفایده برده ای چون امروز روزیست که کشاورزی مکانیزه شده است و مسئله کنترل اتوماتیک مطرح است. جناب آقای نخست وزیر جناب عالی مصاحبه ای چندی پیش فرمودید که روز یکشنبه هفته گذشته بعد از اینکه بار دیگر این افتخار بشما محول شد فیلم این مصاحبه را در تلویزیون نشان دادند وقتی خبرنگار سؤال کرد که این همه ترقیاتی که شده است واقعاً در پیاده کردن آنها باید متحمل مشکلات زیادی شده باشید، جوابی دادید که تبریک میگویم بشما و بسیار خوشم آمد. هم خبرنگار و هم تماشاگران تلویزیون که یکیش هم من بودم بشما احسنت گفتند باین پاسخ که گفتید با مشکلی مواجه نبودیم. همه منتظر بودند که چطور در این همه ترقیات با مشکلی مواجه نبودید. بسیار منصفانه نظر دادید و گفتید مواجه نبودیم با مشکلات، برای اینکه از رفاه کامل مالی برخوردار بودیم و از یک امنیت کامل و ثبات کامل در اثر درایت و رأی خردمندانه شاهنشاه برخوردار بودیم. از همه بالاتر رئیس دولت در شرفیابیهایی که خدمت رئیس مملکت داشت از راهنمائیهای خردمندانه ایشان برای پیاده کردن برنامه ها استفاده میکرد. بسیار مطلب درستی است و من واقعاً خوشم آمد دوستان عزیز تمام این برنامه ها و ترقیات که گفته میشود در این مملکت پیاده شده است در تحت چنین شرایطی بوده است.

اخلاقی - مگر چه عیبی دارد؟

دکتر موسوی - عیبی ندارد من دارم آنها را ارزشیابی میکنم. شما میفرمائید که این بودجه مملکتی که آخرش نمیدانم به ۴۴ میلیارد رسیده است.

دکتر الموتی - ۴۸ میلیارد تومان.

دکتر موسوی - به ۴۸ میلیارد تومان رسیده است این پول و این امکانات مالی میبایستی تغییر وضع پیدا بکند یا بصورت اسکناس در انبارها بماند یا مانند رودخانه های هشت رود بهدر برود.

مسعودی - ده سال پیش که دولت وقت میگفت ورشکست شدیم.

دکتر موسوی - آنچه مسلم است این شرایط مالی که جناب آقای نخست وزیر خودشان تصدیق میفرمایند و همه ملت تصدیق می کنند. منحصرأ در اثر راهنمائی خردمندانه شاهنشاه بوده است این پول میبایست تغییر شکل پیدا بکند این تغییر شکل نه نخست وزیر ما این چنان نخست وزیری بوده است که بگذارد در غیر مسائل مملکتی باشد در اینکه حرفی نداریم و نه رهبر بزرگ مملکت چنین غفلتی را امکان میدادند. مسلماً این پول بایستی تغییر فرم پیدا کند این تغییر فرم در موردی که تحت نظر مستقیم شاهنشاه و بر اثر پیاده کردن اصول انقلاب عملی میشد بسیار عالی شده است البته باید عنایت هم بفرمائید بسیاری از این اصول قبل از اینکه حزب ایران نوین بیاید پیاده شده و تمام شده مثل اصل مربوط به آزادی بانوان. اما آن قسمت از مشکلات مملکت که مربوط به روتین کار ما بوده و دولت میبایستی این گرفتاریهای روزمره ما را حل کند حالا که بررسی می کنیم می بینیم از این حیث مواجه بانا کامی هاو نارسائی هایی هستیم. آقای دکتر دادفر دوست بسیار ارزنده و دانشمند من مطلبی را گفتند که برای من تعجب آور بود. جناب آقای دکتر دادفر شما برنامه ای از سال ۱۳۲۴ آوردید که نشان دهنده گرفتاریهای دولت و مملکت در آن سال بوده.

اخلاقی - ایشان سال ۱۳۲۶ را گفتند.

دکتر موسوی - بله سال ۲۶ قبل از آنهم این

گرفتاریها را داشتیم ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۸ هم و بعد از آن تا حالا داشتیم و داریم. از سی سال باین طرف شاید از شهریور ۲۰ باین طرف گرفتاری مسکن را ما داشتیم این گرفتاری روتین ماست گرفتاری های آب، برق، تلفن، ترافیک گرفتاریهای مربوط به قیمت ارزاق همه گرفتاریهای روتین و بیو مناسبت انصاف بدهید ببینید در عرض ۸ سال حکومت حزب ایران نوین که حکومت داشته است چه شده است. آیا یکی از اینها بعنوان نمونه حل شده است؟ یا نه؟

دکتر دادفر - بک شهرستان نشان میدید که لوله کشی آب نداشته باشد علاوه بر دهات که دارای آب لوله کشی شده است.

دکتر موسوی - اجازه بدهید یادداشت هایی که از جناب عالی کردم در بیابورم تا عرض کنم امروز همان گرفتاری ها را داریم مشکل ارزاق را داریم، گرفتاری ترافیک، تلفن، گرانفروشی داریم. اینکه میگوئیم هماهنگی در کارهای دولتی نیست یکی میآید اسفالت میکند دیگری میآید خیابان را میکند و قس غلیظاً. اینجا مسائلی هست که میبایستی از مسیر معمول اداری و پائین تر از سطح بالا و انقلاب مملکتی اجراء بشود ولی متأسفانه نشده، چرا نشده؟ بنده در اینجا اگر واقعاً انتقادی میکنم اگر درد را میگویم دوايش را هم میگویم (احسنت) علت اینکه این کارها انجام نشده است این است که عیب از کارمندان ادارات نیست از کارمند شرافتمند ما نیست. با اساس مطلب توجه کنید، از کسانی هست که در رأس سازمانهای اداری قرار گرفته اند من برای اولین بار در مقابل فرمایشاتتان که گفتید راهی نشان بدهید راهی نشان میدهم تا شاید بتوانیم گرهی از کار فرو بسته بگشائیم. عیب هر چه هست در سطح بالای دولت است برای اینکه همانطور که خود شما فرمودید ولی از همه بالاتر شاهنشاه هم بکرات در موارد متعدد فرموده اند: تلقی متصدیان دولتی از اداره امور مملکتی تلقی اعمال قدرت و حکومت است. اینها خیال میکنند خالق مردم هستند نه مخلوق. این بزرگترین درد است. وقتی که وضع اینطور شد وقتی مقامات عالی دولتی این چنین فکر کردند، بلافاصله در کارمند زبردست این روحیه پذیرا

میشود. و هم بنظر در کارمندان پائین تر تزیق میشود. يك قاعده فیزیکی داریم که اگر فشاری برجسمی وارد شود با باید آن فشار را واپس بزنند یا منتقل کند یا تحمل کند اگر چنانچه بر چرخ کارخانه فشاری بیاید بسا گردش خود بوسیله دندانه های خود تا حدودی آن فشار را منتقل میکند بچرخ دیگر و تا حدودی که ممکن است خود جذب میکند و اگر بیشتر شد واپس میزند در مورد کارمندان وقتی این روحیه حکومتی بود کارمند این روحیه را بترتیب به پائین منتقل میکند و آنهم به پائین تر تا برسد بمردم. امروز در این مملکت سیصد هزار کارمند هست این سیصد هزار نفر در هر لحظه با این روحیه با مردم برخورد میکنند. در همان مصاحبه جناب آقای نخست وزیر فرمودند من وقتی کودک بودم از دولت برای ما تعبیری کرده بودند که خیال میکردم دولت غول و هیولائی است. آقای نخست وزیر با این روحیه ای که در کارمندان است و در اثر اینکه خودشان مسئولیت ندارند ناچارند فشاری که بر آنها آمده عیناً به پائین تر و بمردم منتقل کنند و منتقل میکنند. در نظر مردم همان غول و هیولا است اما يك غولی که فرق دارد با چهل سال پیش اکنون چهل سال این هیولا بزرگتر شده و آن کودکشیرین آن روزی این توفیق را پیدا کرده که امروز بر شاخ این بنشیند و آن را مهار کند حال وقت آنست یک دست میرسد کاری بکن پیش از آن از تو نباید هیچ کار به جناب آقای نخست وزیر کارش این فشار همین جا خاتمه پیدا میکرد این کارمند نمیتواند این فشار را تحمل کند. این فشار بالا اسدش از طرز حکومت است که این طرز حکومت طریق تحکم است نه اعطای مسئولیت مادر حقوق اصلی داریم و همه آقایان را بهتر از بنده میدانند مادامی که بکسی اختیار داده نشود مسئولیت نمیشود خواست ما چطور میگوئیم کارمند دولت احساس مسئولیت بکند وقتی اساساً مسئولیت ندارد. وقتی آتش نباشد من از کجا احساس گرما بکنم. متأسفانه وضع این است. و نتیجه کار این است که اینها وقتی فشاری از بالا میآید يك مقدارش را منتقل میکنند يك مقدار معینی را تحمل میکنند. تحمل فشار روحیه آنها را تغییر میدهد و باین وضع درمیآید که ملاحظه میفرمائید که تمام برنامه های

دولت که تنظیم میشود از جهت اساس برنامه و اجرا موافق میشود با مشکلاتی و این امر بعدی رسیده است که امروز در نطق خود جنابعالی حتی در برنامه تان مشهود است و همه ناشی از آن است که کارمندان دولتی ندارند دفع الوقت میکنند و دیگر برنامه ها را آن طور که بساید اتود نمیکنند نتیجه اش چه میشود؟ نتیجه اش اشتباهانی میشود که حتی در نطقی که جناب آقای نخست وزیر داشتند آقایان ملاحظه فرمودند. لابد میبوت نوشته شده نطق دهم مرتبه ماشین شده و مطالعه شده شاید شخص ایشان آخرین دفعه نگاه کرده اند برای اینکه در اینجا بخوانند و در آن موقع توجه کرده اند که مساحت مرزهای کشور را $1/600/000$ کیلومتر نوشته اند و آن وقت قلم زده اند. این چیز مهمی نیست ولی نشان دهنده روحیه کارمندان است که جنابعالی در رأس دولت هستید و از آنها کار میخواهید ایشان دیگر دولتی ندارند و این عیبش هم از مقامات بالای اداری است نه کارمندان جزء کجاست آقای دکتر دادفر که فرمودند این برنامه واقعاً علمی است. من متأسف شدم و حتی این برنامه را خواندم تردید نیست که جناب آقای نخست وزیر مجال نداشته اند که این برنامه را بخوانند والا اینطور نمیشد. اجازه بدهید بنده عرض میکنم در همان انقلاب اداری نوشته شده است که: روانشناسی ملتی را در عرض یکی دو سال نمیشود بکلی تغییر داد همه استادان و می دانند روانشناسی يك علمی است. مسلماً نظر جناب آقای نخست وزیر یا نویسندگانی که آن را نوشته اند روانشناسی نبوده و منظور روحیه بوده یا شرایط روانی بوده باین مطلب خواستم نشان بدهم که سرسری گرفتن برنامه های دولت بجائی رسیده است که حتی کار به بیخ گوش رئیس دولت هم رسیده است اینجاست که میگوئیم انقلاب اداری لازم است و چیزی از این حیث نشده است. چرا؟ برای اینکه همین ها هستند که برنامه های دولت را طرح میکنند و میآورند خدمت آقای نخست وزیر و ایشان هم در هیئت دولت مطرح میکنند و میگویند که بساید اجراء بشود. نتیجه این کار همین میشود که در برنامه فعلی که همین دولت جناب آقای هویدا باین مجلس از جهت اجراء اصول انقلاب اداری داده

گفته شده است که ما این انقلاب را اجراء خواهیم کرد. یکی از اصول و یکی از مواردی که برای اجراء و تحقق بخشیدن اصل انقلاب اداری رویش تکیه کرده اند ایجاد تشکیلات متناسب با نیازهای انقلابی روز است. در مقام توضیح این تشکیلات متناسب با نیازهای انقلابی روز چه گفته اند؟ گفته اند ایجاد چهار وزارتخانه تولیدات کشاورزی، تعاون روستائی، منابع طبیعی و کشاورزی، من میگویم امروز روزی نیست امروز دیگر سال ۱۳۲۶ یا قبل از انقلاب نیست که بگوئیم متخصص نداریم بیایند بررسی کنند و مطالعه کنند. ماشاء الله حزب اکثریت هست و پنج و شش میلیون نفر هم برایش رأی دادند و امروز هم در کادر حزبی آنقدر متخصص هست که دانشکده سیاسی حزبی هم تشکیل میدهند در دولت هم که همیشه متخصصین و کارشناسان فراوان هستند. آیا برنامه دولت را اینطور باید تهیه کرد که در برنامه بعدی که تقدیم میشود لزوم انقلاب اداری خلق این وزارتخانه ها را ایجاد کند؟ آیا مملکت برای اینست که بنشینیم با اینگونه برنامه ها هر روز تجربه روی تجربه اندوزیم؟ امروز روزی نیست که به بنشینیم کار راه تجربه برگزار کنیم. در عالم سیاست اشتباه گناه است این اشتباه شده است و اشتباه محض است. سخن از برنامه خانه سازی بمیان آمد و گفته شد که خانه ها ساخته شده است یا ساخته میشود. هم بنظر که عرض کرده گرفتاریهای روزمره این مملکت مسائلی بوده است که حتی بعنوان نمونه یکی از آنها تاکنون حل نشده است و امروز برای يك ملتی که در چنین افتخاری هست که ۲۵۰۰ سال شاهنشاهی خودش را جشن بگیرد و رهبر خردمند بزرگوارش دنیا را در اثر انوار درخشان نظرانش بسوی خود جاب کرده است، در چنین کشوری ما برای مسائل روتین روز معطل بمانیم. مسایه تأسف است خانه سازی جزء برنامه دیرین ماست که تا امروز حل نشده و يك خانه ایجاد نشده است. این خانه سازی را همین دولت هم خیلی وقت است شروع کرده منتهائی مراتب تمام دستگاههای بجای اینکه برنامه درست پیاده بشود برایش اشکال تراشی کردند. در برنامه خانه سازی دولت که مسئولینش از يك جهت سازمان مسکن است. از يك جهت ثبت اسناد است که باید اسناد ثبت و

صادر کند و از يك جهت بانك رهنی و از يك جهت هم شهرداریهاست. وضع همه این مؤسسات را اجمالاً بررسی می کنیم تا به بنشینیم این برنامه خانه سازی چه بوده و چه شده و چه امیدی میتوانیم داشته باشیم. جناب آقای نخست وزیر همزمان با وقتی که در همین شهر در این بهجت آباد و پارک ساعی شروع بخانه سازی کردید مشابه آنرا بخش خصوصی شروع کرد ولی آن چه شد و این چه؟ مرحوم قوام السلطنه همان چهار صد خانه را که گفت ساخت و داد تمام حکومتش چقدر بوده؟ بسیار کوتاه. تصدیق می کنیم طولانی ترین دولت دوران مشروطیت حکومت حزب ایران نوین است. در دوره این دولت چند سال است که خانه های بهجت آباد شروع شده است؟ ساختنش کجا رسید همزمان با آن که این و میدان ولیعهد است آنطرف میدان ولیعهد هم يك بخش خصوصی شروع کرده است. پریروز که از مجلس رفتیم پیش دوستی رفتیم دیدم کسی تلفنی می کند و آدرس میدهد شماره تلفن میدهد گفتش مگر آن جادوست شد گفتش بلی. این خانه هائی هست که در خیابان الیزابت میدان ولیعهد بخش خصوصی درست می کند. ولی این طرف که بسا کار دولت ارتباط دارد در چه وضع است؟ بعد از چندین سال امروز میگویند اگر چنانچه تمام پول این آبار تمان را ندهید و بعداً بدهید مادر سال (یکی از نمایندگان - آقایان مطلب صحیح نیست) دکتر موسوی - اجازه بدهید گوش کنید اگر چنانچه شمامی خواهید آبار تمان های انتخابیتان را داشته باشید اگر امروز تمام پولش را بدهید تازه در اسفند ۱۳۵۱ ممکن است خانه را تحویل بدهیم. مسلم است اسفند ۵۱ که سهل است اسفند ۶۱ هم باین ترتیب که میرویم خانه ای نخواهیم داشت. چرا بدلیل اینکه یکی دیگر در آنطرف خیابان الیزابت بنام ساختمان وزارت کشاورزی است که ۱۵ میلیون تومان شاید خرج شده است اکنون ۱۵ سال است حتی قبل از انقلاب است و در زمان این حکومت هم هست هنوز که هنوز است هم بنظر خوابیده. من نمیدانم چطور شده و چرا تا حال نتوانسته اید تکلیف این ساختمان دولتی را تعیین کنید. پس دولت یارای انجام این خدمت را ندارد. سازمان مسکن که مأمور خانه سازی هست نه تنها

خانه نیمی سازد بلکه مردم را خانه خراب می کند. من در پرونده ای که خوانده ام، وقت کوتاه است و داستان مفصل داستان این بسوخته است که بیک بسیدبختی زمین داده شده است. این رفته از یک نفر پول گرفته که آنجا را بسازد موقعی که رفته زمین را بسازد این پرونده اش در شعبه ۱۸ دادرسی تهران است، وقتی رفته قراردادی بسته آجر ریخته یک نفر آمده گفته این زمین مال من است بموجب این سند. کار کشیده است بنه دادگستری و چند سال است در دادگستری ادامه دارد بدبخت که پول قرض کرده بود در عرض این مدت پول نفله شده آن کس که پول داده بود باو اجرائیه صادر کرده، اجرائیه ثبت برای اینکه زمین را بفروشد و پول طلبکار را بدهد اقدام کرده و دیده زمین مال دیگری است. قرض دهنده بعنوان کلاهبرداری بعنوان اینکه زمین را که مال دیگری بوده بوثیقه گذاشته است، تحت تعقیب قرار گرفته. نتیجه آنکه این بدبخت هم قرض کرده است و هم پول را از دست داده است و هم بعنوان کلاهبرداری در شعبه ۱۸ بازپرسی تحت تعقیب است.

(دکتر متین - این یک امر خصوصی است) بعنوان مثال عرض کردم این مربوط بدولت است که سئواله انقلاب اداری را تا امروز نتوانسته است حل کند و روحیه انقلابی را در کارمندان طوری تلقین نکند که با دقت و دلسوزی بکار مردم رسیدگی کند که این چنین اشتباهات خانه خراب کننده پیش نیاید. یکی از سازمانهای دیگر شهرداری است. شهرداری خودش بزرگترین مانع است در این مملکت برای اینکه خانه ساخته بشود. خودتان در دوره بعد از انقلاب میدانید چند سال برای اینکه محدوده شهر را تعیین کند اجازه نمیدادند که ساختمان بشود. بعد که محدوده تعیین شد، آن چنان محدوده ای که مثلا تهران پارس قسمت شرقی داخل محدوده است و قسمت غربی خارج محدوده یعنی آنچه که بطرف تهران است خارج محدوده است و آنطرف که بطرف بیابان است داخل محدوده است. بهر حال این چنین محدوده ای درست شد بعد که محدوده آماده شد و خواستند ساختمان کنند گفتند باید طرح جامع تهیه شود. طرح جامع که تهیه شد گفتند برون اینجا طرح جدیدنداشتیم امروز طرح جدید داریم مردم صبر کردند تا آن

را هم درست کردند مساله حرم پیش آمد. بعد از اینکه این یکی هم تمام شد موضوع تراکم جمعیت را پیش کشیدند. گفتند این جا برنامه ای بوده که تراکم جمعیت باشد حالا باید به بینیم تراکم باشد یا نه؟ سپس گفتند فضای سبز است کار بجائی رسیده که ۸ سال که مردم این شهر در جا زده است امروز عقب برو و جلو بیا امروز کوچک را دو متر جلو بیاورید فردا دو متر عقب ببرید من واقعا با یک دلسوزی این را عرض می کنم که واقعا هم تأسف آور است. در دولتی که گفته شد اینهمه وحدت دارد این همه نیرو دارد و ۲۲۹ نفر نماینده در مجلس دارد حزب هم این همه طرفدار دارد اینهمه متخصص دارد اینهمه برنامه دولتی است اینهمه سازمانهایش.

دکتر متین - برنامه دولت را بفرمائید.

دکتر موسوی - آیا این هاب برنامه دولت نیست؟ برنامه دولت انقلاب اداری نیست؟ جناب آقای نخست وزیر یکی در برنامه هاتان یکی از مؤسسانی که میتواند در امر خانه سازی مؤثر باشد ثبت اسناد است. آقای وزیر دادگستری تشریف ندارند من به جرأت می توانم بگویم که در این تشکیلات و در این دستگاه کاری بدون نظر باشکال مسیر است ثبت طبق قانون در عرض ۲۴ یا ۴۸ ساعت باید باستعلام جواب بدهند ولی محال است. من استدعا می کنم جناب عالی یک نفر از دوستانتان بفرمائید بروید دفتر خانه ای که مأمور آن دفتر خانه با مأمورین ثبت اسناد بندوست نداشته باشد ولی نگویید زمینی را میخوام جناب آقای نخست وزیر بفروشم اگر چنانچه نماینده دفتر بایست اسنادیک روابط خاصی نداشته باشد یا نام نخست وزیر پیش نیاید یا در بطور خصوصی ببیند به پاسخ استعلام نه ۲۴ ساعت، نه ۴۸ ساعت، نه ۴۸ روز، نه ۴۸ هفته، حتی ۴۸ ماه هم جواب داده نمی شود.

پوربابائی - لایحه اصلاح قانون ثبت به مجلس داده شده.

دکتر موسوی - یکی از سازمانهای دیگری که در امر خانه سازی مؤثر است بانک رهتی است بانک رهتی روشی که اخیراً پیدا کرده است اینستکه من وقتی

میخواهم وام بگیرم میگوید من پول ندارم ولی تضمین نامه میدهم بانک دیگر بنو پول بدهد بنده میبرم ملک را پیش بانک رهتی وثیقه میگذارم بانک رهتی تضمین نامه صادر می کند. بانک دیگر به بنده پول میدهد با یک ربح معمولی دودرصد یا سه درصدی هم بانک رهتی بعنوان اینکه من در اینجا کار مزدی بکنم بر میدارد مثل اینکه تمام سازمانهای مملکتی این چنین شده است که فقط و فقط سر مردم را بترانند و اشکال تراشی بکنند. این پول مردم است در بانک و توهم که که مؤسسه مملکت هستی، خدمتگزار مردم هستی جناب آقای نخست وزیر چنانچه در یک چنین کار بخصوصی که یک بیتیوی بدبخت که ۵ - ۱۰ - ۱۵ هزار تومان می خواهد قرض بگیرد و سر در خانه اش را درست بکند از این اگر ۳٪ بعنوان کار مزد نگیرد چه میشود؟ چرا با این کار خیلی جزئی و کوچک مردم را میآزارد. برای اینست که گفتیم واقعیت است که از دید مردم دولت غول است و غول بسیار بسیار قوی که ۴۰ سال بزرگ شده در برنامه خانه سازی بنظر من گناه بزرگی است بگوئیم ۱۰ هزار خانه بسازیم در ۱۵ کیلومتری تهران! مگر خود دولت نمیداند مگر شاهنشاه ما بکرات نفرموده اند که تهران ما از جهت قدرت آب فقط می تواند ۵/۵ میلیون نفر را باصطلاح تکافو کند؟ حالا اگر ما برویم در ۱۴ - ۱۵ کیلومتری تهران بفرض اینکه موفق باشیم خانه بسازیم.

یکنفر از نمایندگان - ۱۵ کیلومتر که زیاد نیست.

دکتر موسوی - این خانه هائیکه ساخته شد فردا این ۱۵ کیلومتر و خود تهران زمینها قیمتش چندین برابر خواهد شد و بالتوجه مردم هجوم خواهند برد و ساختمان خواهند کرد آنوقت آیا این مساحت برای ۵/۵ میلیون نفر زیاد نیست؟ و آیا اصلا میتواند آب تهران این مقدار زمین را که بین لینه و آنجا است تکافو بکند؟ مسلماً نه یک مطلب بسیار ساده ای بنده اینجا دارم و فکر می کنم خیلی کار دولت را راحت خواهد کرد سازمانهای وابسته بدولت مثل دخانیات یا مؤسسات دیگر فراوان پولهای دارند که در بانکها مانده است با ربح ۶/۵٪ یا را که دست یاری میگیرند. این پیشنهاد را چه اشکالی دارد بپذیرید که تمام این وجوه را بگذارند در یک مؤسسه مثل بانک رهتی یا جای دیگر بجای اینکه این سازمانهای

دولتی یا ربح ۶/۵٪ و ۰/۷٪ از بانکها پول بگیرند و آن بانکها با این پولها میلیاردها ثروت بدست میآورند همین پولها را آن مؤسسه با همین ربح بدهد ب مردم برای خانه سازی. من قول میدهم در عرض دو سال در همین تهران تمام زمینهای خالیش پر خواهد شد و نه تنها شهر تهران بلکه تمام شهرهای ایران آباد خواهد شد و نیازی باینهمه برنامه ها که دولت می خواهد برای خانه سازی طرح کند و موفق نخواهد شد، نخواهد بود. اما در سایر مسائل یکی از مسائل متلاطمه مسئله مبارزه با کرافروشی است. ما از روز اول هر روز میبینیم که برنامه تازه ای برای کرافروشی است یک روز وعده میدهند که میندیم امروز کار بجائی رسیده است (از یاد داشت دهنده متشکریم) امروز کار بجائی رسیده است که آخرین مبارزه ها رسیده است به بستن یک مغازه سبزی فروشی یا میوه فروشی برای یک یا دو روز. یک پیشنهاد بسیار ساده. چرا اینهمه خودتان را بزحمت میاندازید؟ شما ابتدا بیایید کالاهائی که در اختیار خودتان هست کاری بکنید که گرانتر فروخته نشود، این خود بخود هزینه را پائین خواهد آورد. اصلا بین شما چه کسی هست که پاستوریزه را کمتر از دو تومان میخرد؟ هیچکس. آیا کارخانه چند میدهد؟ کارخانه ۱۲ ریال میدهد و ۱۵ ریال قرار است بفروشد.

یکنفر از نمایندگان - ما ۱۵ ریال میخریم.

دکتر موسوی - همین کره را دستور بفرمائید گران نفروشد.

یکنفر از نمایندگان - نوکر شمارا سرش کلاه میگذارند

دکتر موسوی - ما هنوز کارمان بکره خریدن نرسیده از بس گران است آقای دکتر دادفر راجع به تلفن صحبتی کردند که این مرا وادار کرده که یک توضیحی بدهم با همه احاطه ای که ایشان به مسائل دارند وقتی تشریف آوردند این جا مطالبی بفرمایند گاهی هم به مغالطه پرداختند.

اخلاقی - کسی حق ندارد بوکیل ایراد بگیرد.

دکتر موسوی - ایشان کلیاتی راجع به وطن پرستی فرمودند که مورد قبول همه است اما راجع به تلفن ایراد ما این نبود است که در تهران چرا بهمه تلفن داده

نشده است. من يك محاسبه بسیار کوچک در فراکسیون مان کردم که الان عرض میکنم من تحقیق کردم. سؤال کردم در این مملکت چند عدد تلفن هست با تحقیقاتی که کردم و نمیدانم که صحیح باشد یا نباشد گفتند در تمام مملکت ۴۰۰ هزار تلفن هست.

یکی از نمایندگان - ۷ سال قبل چقدر بود.

دکتر موسوی - ما بحثمان این نیست که کم است یا زیاد است بحثمان این است در دنیائی که از تمام امکانات تکنیکی استفاده میشود مادردست این مسئله و وسیله کوچک اسیریم محال است یکی از شما آقایان روزی تلفن بزنید و برایتان در عرض ۲۴ ساعت اتفاق نیفتد که وقتی شماره اول را گرفتید بوق اشغال نزنند. حتماً برای آقایان پیش آمده. یا این اتفاق نیفتد که در عرض ۲۴ ساعت يك دقیقه افا نشود که وقتی شماره را گرفتید ببینید با جای دیگری تماس گرفته اید. من میگویم اگر در هر يك از ۴۰۰ هزار شماره تلفن در عرض روز فقط یکبار آن اتفاق بیفتد و یکدفعه هم این یکی. و برای هر کدام فقط یکدقیقه وقت تلف بشود روزی میشود ۸۰۰ هزار دقیقه. این چند ساعت است؟ از قرار روزی ۸ ساعت میشود در حدود سه سال. ملاحظه فرمائید که فقط از جهت نقص فنی يك تلفنی در دنیائی که ثانیه اش بحساب میآید ۸ روز سه سال عمر مملکت تلف میشود. خودتان میدانید اگر در فرستادن این موشکها يك ثانیه اختلاف بشود بهدقی نخواهد رفت و رد خواهد شد با اشعه لایزر که میروند بماء و برمیگردد. يك ثانیه تأخیر بکند صدها کیلومتر در فاصله بین زمین و ماه اختلاف پیدا خواهد شد. در دنیائی که میگویند مردم آن چنان کار میکنند که بیست ثانیه بحساب میآید آیا صحیح است که مملکت ما آنچنان باشد که در عرض روز باندازه سه سال وقت این مملکت تلف بشود آیا این هماهنگی با انقلاب است؟

یکی از نمایندگان - سه سال برای یک نفر نیست.

دکتر موسوی - اینهایی که عرض کردم ناشی از عدم دقت است در اجرای برنامه های دولت سازمانهای ادار پهلوان. متأسفانه تنها عیبشان این عدم دقت نبوده است. مسائل دیگری نیز تأثیر داشته است. عمده ترین آنها که باز در بیانات حکیمان شاهنشاه اشاره شده است موضوع تبعیض است. من میخواهم بدانم آیا گردانندگان

چرخ دولت میدانند که برای تمسبت آموز باید بکارمندان اختیار داد یا نمیدانند؟ حتماً میدانند. هر روز هم میگویند ما اختیارات بیشتری خواهیم داد در برنامه گذشته هم بود در برنامه فعلی هم عیناً تجدید شده است. چه شده است که نمیدهند. چرا هر روز میگویند بانجمنهای محلی اختیار میدهیم ولی می بینیم که از انجمن فلان شهر مثلاً از رشت برای من چند نامه رسیده است. در فراکسیون صحبت کردیم و شنیدند و در نتیجه چند نامه رسیده است که مینویسند اینها که میگویند بانجمنها اختیار میدهیم چرا شهردارها را خود تعیین میکنند؟

مهدی احمدی - آقای دکتر خلاف نوشته اند.

یکی از نمایندگان - از رشت چرا؟

دکتر موسوی - آنجا که دلسوختگی بیشتر است ناله هم بیشتر است.

دکتر عدل - از هشتروند بگوئید.

دکتر موسوی - چشم راجع به هشتروند هم با اجازه تان عرض میکنم مدینه گفتمی و کردی کبایم. آقای دکتر دادفر صحبتی کردند راجع بآموزش و پرورش بنده هم يك نمونه عرض میکنم. آقای دکتر دادفر شما با حرارت میفرمایند که ما این مالیاتهایی که از پیر زنان میگیریم بیائیم بدهیم باین ثروتمندان که بچه هاشان بروند تحصیل بکنند! نه آقای دادفر ما این را نمیخواهیم ببیند در کوره دهها شهرستانهای دور افتاده مدرسه دایر بکنند. خانم وزیر آموزش و پرورش که تشریف ندارند بشنوند. آماری که مربوط بسال ۴۷ - ۴۸ است و آموزش و پرورش منتشر کرده محصلین دبیرستانها را در مملکت ۸۰۰ هزار نفر میگوید بحساب ۸۰۰ هزار نفر برای هر صد هزار نفر مردم این مملکت میشود سه هزار نفر هشتروند منطقه ای است که دونفر و کیل دارد یکی بنده هستم یکی هم آقای کورانلوی عضو حزب اکثریت بنا بر این در حدود ۲۰۰ هزار نفر جمعیت دارد در مبنای تعداد دانش آموزان دبیرستان که طبق آمار وزارت آموزش و پرورش ۸۰۰ هزار نفر در سال تحصیلی ۴۷ - ۴۸ محصل بودند، باید هشتروند حدود ۶ هزار نفر در دبیرستانهای محصل داشته باشد. بخدا بغرور میبهرم بر میخورم دولی چکنم اگر نگویم میگویند نگفتم. چقدر محصل دارد؟ ۸۰ نفر.

این است آن عدالت اجتماعی که شاهنشاه ما، جناب خانم فرخ و پارسای، دائماً متذکر میشوند. میگویند عدالت اجتماعی مفهومش این است که همه از امتیازات دولتی بطور مساوی برخوردار بشوند. شما چطور راضی میشوید که در يك مملکتی شهرستانی که ۲۰۰ هزار نفر جمعیت دارد و این را آمار رسمی نشان میدهد دبیرستانش ۸۰ نفر محصل داشته باشد؟

دکتر دادفر - سراسر ۵ هزار نفر جمعیت دارد.

دکتر موسوی - عرض میکنم برای شهرستان ۲۰۰ هزار نفری اینقدر محصل دارد نه شهر سراسر ۵ هزار نفری. بگذریم بوزارت بهداری متأسفانه بنده هر چه گشتم در تمام مملکت نتوانستم آمار بیمارستانهای این مملکت را بدست بیاورم گویا از برکت وزارت بهداری چنین آماري نبود. تعداد بیمارستانهای مملکت بدست من نیامده ولی يك آماري پیدا کردم از سازمان بیمه های اجتماعی که برای سه میلیون نفر در حد ۹۰ بیمارستان در اختیار دارد باین قیاس برای صد هزار نفر ۳ بیمارستان و برای ۲۰۰ هزار نفر هشتروند باین حساب میرسد ۶ بیمارستان. آقای کورانلو شما که نخواهید گفت بگذارید من بگویم آیا هشتروند ۶ بیمارستان دارد؟ نه. ۵ تا دارد؟ نه. ۴ تا دارد؟ نه. ۳ تا دارد؟ نه. ۲ تا دارد؟ نه. یکی دار؟ نه. والله ندارد. (احسن)

دکتر زهرائی - مادر سطح مملکت میگوئیم.

دکتر موسوی - جناب آقای دکتر عدل فرمودند از هشتروند بگو. در سطح مملکت همین را مقایسه میکنیم من اطلاعاتم بقدری هست که تا نیمه های شب اگر بخواهید برایتان خواهم گفت پزشکانی که در سطح مملکت تقسیم شده اند نمیدانم آمارش را جناب آقای وزیر بهداری بخاطر دارند یا اصلاً نمیدانند. اگر نمیدانند بدانند در حدود ۸ هزار نفر پزشک در تمام مملکت داریم. این تقریبی است.

دکتر متین - بخش دولتی یا خصوصی.

دکتر موسوی - بطور کلی در تمام مملکت ۸ هزار پزشک داریم آیا این در سطح مملکتی صحیح است؟ این با اصول عدالت اجتماعی منطبق است و از جهت هماهنگی در برنامه ها صحیح است که از این ۸ هزار نفر فقط ۴ هزار نفر در شهر تهران متمرکز باشد؟ (احسن).

دکتر زهرائی - وسیله کارشان در روستاها نیست اطلاعاتشان ناقص است آنها متخصص هستند متخصص قلب که نمیتواند بده برود در مرکز میماند.

دکتر موسوی - هر چه بگوئید جوانش را آماده دارم این پزشکان در سطح مملکتی چقدر تقسیم شده اند و چگونه تقسیم شده اند در سطح مملکتی گوش کنید تا انقلابه معلومانتان اضافه شود (خنده نمایندگان).

دکتر زهرائی - معلوم بود معلومات طبی شما ناقص است.

دکتر موسوی - معلوم شد که آمار هم جزء معلومات طبی است آقای نایب نخست وزیر که در امور اقتصادی وارد هستند باید جواب بدهد که آیا آمار جزء طب هست؟ این را بدانید در هر حال در سطح مملکتی تهران را آنها مقایسه نمیکنم در تهران بهر ۷۵۰ نفر يك طبیب میرسد. در شهر های متوسط مثل نظر مثل سردشت در حدود سه هزار یا ۴ هزار نفر يك طبیب دارد ببینید این عدالت اجتماعی را دستگامهای اداری چطور عمل کرده است در سردشت و نظر و لنگرود در حدود هر یک نفر طبیب برای ۳ یا ۴ هزار نفر است در نقاط دور افتاده تر در جاه بهار که دورتر از آن نداریم برای هر ۹ هزار نفر يك طبیب هست.

دکتر زهرائی - برای طبیب شدن ۲۷ سال وقت لازم است چیزی نیست که بزودی تهیه شود.

دکتر موسوی - هر عده که باشد تقسیم عادلانه بین افراد این مملکت که مفهوم اساسی عدالت اجتماعی است باید بشود. آقای دکتر شاهقلی شما میدانید که در هشتروند برای چند نفر يك طبیب هست؟ دور افتاده ترین نقاط چاه بهار است چاه بهار برای ۹۰۰۰ نفر یک نفر، در هشتروند شما ما برای ۳۳ هزار نفر فقط يك طبیب هست. جایی که راه برای اینکه اگر کسی مریض شد طبیب نرسید به تبریز و مراغه اش برسانند نیست. میفرمائید آقای دکتر دادفر این هم دروغ است؟

مهندس صابئی - سیاه بهداشت دارند.

دکتر موسوی - طرح مربوط براه هشتروند در برنامه چهارم با رعایت اولویت در سال اول قید شده است بعد که من آمدم تهران رفتم خدمت آقای وزیر راه که واقعاً از روح انسانی ایشان تشکر میکنم. ایشان اطلاعات کافی داشتند وقتی مطالب را شنیدند و دیدند واقعاً خیلی دیر شده

است تلقن زدن به مشاور مربوط و گفتند چه شده؟ گفت تا این ساعت این طرح که در طرح برنامه چهارم جزء طرحهایی که بالولایت هست هنوز اقدام نشده و گفته شد که هنوز بامن قرارداد اینکه من چنین راهی را درست کنم بسته نشده است. فرمودند بخاطر من بخواهش شخص من اقدام کنید. البته متشکریم ولی من میگویم سازمانهای مملکت طوری باید باشند که به خواهش عمر و وزید و خصوصی کارها انجام نشود باید اتوماتیک کارش را بکند ولی جناب آقای وزیر راه میدانید الآن وضع چیست و تا امروز چکار کرده اند؟ تا امروز این دستگاه گرفتار اینست که نقشه برداری این راه در سال ۴۴ شده و تا امروز اقدام نشده و نتیجه عدم اقدام اینست که میخیزد از بین رفته حالا خود جنابعالی بهتر از بنده می دانید که باید افرادی بفرستند تا بروند در بیابانهای هشتاد و میخیزد پیدا بکنند. آیا پیدا می شود یک کسی که سیخی بزند که این کمیسیون میخیزد و در تریبون بیفتد؟ (خنده نمایندگان).

عباس میرزایی - منه برقی می خواهد.

دکتر موسوی - همینطور است مسئله آب این مملکت باز هم بر اثر نقایصی که در کار انقلاب اداری مانده است داده است مگر رفتار خشکسالی که می شویم بیچاره می شویم. این نطق شاهنشاه ما در سازمان برنامه بود که فرمودند دیگر دنیای امروز آن دنیایی نیست که زارع مادستش بر زمین و چشمش بر هوا باشد که خدا با باران بیارد که من بتوانم در روی زمین نخدی بکارم.

رئیس - آقای دکتر موسوی متأسفانه وقت شما تمام است.

دکتر موسوی - متأسفانه سخن گفتنی خیلی زیاد داریم چه بکنم که جناب رئیس می فرمایند که وقت تمام شده است و نمی توانم از مقررات آیین نامه داخلی مجلس عدول کنم ولی این مقدمه و بیانات را از این جهت آورده بودم که ببینم آیا ما می توانیم با این برنامه انقلاب اداری که داشته ایم امروز این آرزوی خودمان را بامید تبدیل کنیم.

(عده ای از نمایندگان - صد درصد).

دکتر موسوی - ولی می بینیم که نه تنها نمی توانیم بلکه می بینیم که این آرزو، آرزوی خام است و باید بگوئیم بسوختم در این آرزوی خام و نشد.

رئیس - آقای صدری کیوان بفرمائید.

صدری کیوان - بنام خداوند توانا

بالجازه مقام معظم ریاست و نمایندگان محترم بعنوان موافق باین برنامه دولت آغاز سخن می کنم قبل از بیان هر مطلب وظیفه دار هستم به پیشگاه با عظمت وجود مقدس محمد رضا شاه آریامهر شاهنشاه افتخار آفرین که دین و دانش و سعادت و سلامت و بهروزی و ترقی و تعالی و حیثیت و اعتبار جهانی و همه چیز ما را در کف حمایت خود قرار داده اند سر تعظیم فرود آورم (احسنست) زیرا در سایه تلاشهای مداوم، کوششهای همه جانبه و رهبری های حکیمانه معظم اله عوامل مهم پیشرفت و موفقیت برای ما فراهم شده و امروز مملکت عزیز ما از چنان ثبات سیاسی مستحکم، استقلال اقتصادی کم نظیر، امنیت کامل و حاکمیت قاطعی برخوردار است که نه تنها در کشور های کمتر توسعه یافته بلکه در بین ممالک صنعتی جهان نیز کم نظیر است (صحیح است).

سیاست مستقل ملی ما که مولود افکار تابناک و اندیشه های بلند شاهنشاه بزرگ است باین امکان را داده است که تنها با رعایت مصالح ملی و مملکتی خود در زمینه بازرگانی خارجی و روابط اقتصادی بین المللی بهترین راه و روشها را انتخاب کنیم (صحیح است).

تعالیم حکیمانه و رهبری های واقع بینانه شاهنشاه آریامهر نه تنها در مملکت و در سطح ملی و داخلی موجب تغییرات بنیادی تحولات و دگرگونیهای عظیمی در شئون مختلف زندگی ما شده و اثرات نمایان و بارز در حیات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ما بجا گذارده بلکه در مقیاس بین المللی هم هر جا شخصیت ممتاز و قدرت رهبری شاهنشاه عالیقدر ما بر مسائل جهانی سایه افکن شده پیشرفت ها و موفقیت های بسیار آورده که موجبات اعجاب و تحسین جهانیان را فراهم ساخته است (صحیح است).

موفقیت اخیر کشور های اوپک در مسأله نفت مظهر

و نموداری از رهبری های واقع بینانه شاهنشاه عزیز ما بود که بشهادت مراکز رسمی بین المللی و نشریات خارجی آنچنان با حسن قبول در محافل سیاسی و اقتصادی بین المللی تلقی گردید و مورد تحسین قرار گرفت که تا کنون کمتر نظیر داشته است (صحیح است).

حیثیت جهانی و اعتبار بین المللی که امروز مملکت عزیز ما بعد از آن برخوردار است و مظاهر عالی آن بکرات در مجامع بین المللی تجلی کرده است جزئی از حجم عظیم موفقیت ها و پیشرفت های است که در عصر پرافتخار سی سال سلطنت شاهنشاه آریامهر نصیب ملت و مملکت ایران گردیده است (صحیح است) (احسنست).

امروز در آستانه سی و یکمین سال سلطنت پر میمنت شاهنشاه آریامهر خدای بزرگ را سپاسگزاریم که کشور ما از برکت رهبری های شاهنشاه پیاپی ای از پیشرفت ها و ترقیات نائل آمده که احترام همه جهانیان را بخود جلب کرده است زیر سی سال سلطنت پر شکوه شاهنشاه آریامهر سرشار از پیروزیهای دزخشان ملی خدمت صادقانه به جامعه بشریت و تلاش خلاقه در طریق تأمین صلح جهانی و بهبود زندگی مردم محروم است که اسباب افتخار و سربلندی ایران و ایرانی است (صحیح است).

امیدواریم خداوند منان سالهای سال سایه بلند پایه شاهنشاه آریامهر را بر سر ما ملت خوشبخت، ملت سرافراز مستدام بدارد و بهمهی ما توفیق عنایت فرماید تا در تحقق بخشیدن بآرمانهای بزرگ رهبر داهی و اندیشمند خود موفق و مؤید باشیم (انشاء الله).

در مورد فرمایشات همکاران اقلیت و مخالفین با برنامه دولت مقدمه ای باید عرض کنم و آن اینست که یک اصل کلی و اجتناب ناپذیر بر اعمال و کردار جامعه بشریت حکومت میکند که مورد قبول همه است و آن اینست که هر بنائاتی که ساخته میشود دارای دو جنبه و دو جنبه است یک جنبه مثبت و سازنده و آفتابی و یک جنبه سایه زیرا اکمال مطلق مختص ذات واجب الوجود باری تعالی است و آنچه آدمیان فراهم می آورند نمیتواند عاری از

نقص و عیب باشد و از همین جا است که وظایف اقلیت و اکثریت روشن میشود باین معنی که اقلیت باید برود بادقت و مراقبت و تجسس علمی در جنبه سایه کارها تفحص کند و اگر معایب اصولی و صحیح و منطقی بنظرش رسید با ذکر شواهد و مدارک با اکثریت متذکر شود و اگر میتواند راه چاره را هم رهنمون گردد و این درست آن مطلبی است که تحت عنوان انتقاد ارشادی انتقاد اصولی انتقاد سازنده مورد احترام همه جناح ها است (صحیح است) حال بررسی می کنیم به بینم مخالفین برنامه دولت انتقادشان در چه حد است ناطق اول ما آقای دکتر صدر بیاناتش شامل چند قسمت بود قسمتی از مقدمه پر از سجع و قافیله و عبارت پیردازی که کمترین ارتباطی با برنامه دولت نداشت (صحیح است) یک قسمت مربوط بانتهامات ناوارد بدون دلیل و مدرک و صرف ادعا بعضی از مقامات مملکتی بود که عنوان چنین مطالبی با این وضع موهن نه درخور و شأن یک دبیر کل حزب است نه درخور و شأن مجلس انقلاب است و نه درخور و شأن نمایندگان انقلاب است یک قسمت از فرمایشاتشان هم مربوط باصول عقائد حزب ایرانیان بود که عنوانش در برنامه دولت صحیح بنظر نمیرسد در آخر فرمایشاتشان راجع بآموزش و پرورش مطالبی داشتند که در موقع خود پاسخ میگوید (احسنست) پس ملاحظه فرمودید نه انتقادی شد نه راهنمایی شد نه وظیفه اقلیت بودن بمرحله اجرا درآمد (صحیح است) در مورد ناطق مخالف دوم بدو از اینکه توفیق دولت خدمتگزار حزبی ما را آرزو کردند و به نخست وزیر تبریک گفتند کمال تشکر را داریم (احسنست).

آقای دکتر موسوی فرمودند «اگر مواجه با احساسات اعضاء حزب ایران نوین نشوم» باید حضورشان عرض کنم که ما بهیچوجه اجازه نخواهیم داد بدون جهت و بدون دلیل عده ای را منتهم کنند اجازه نخواهیم داد. در پشت تریبون مجلس انقلاب قلب ماهیت باشد اجازه نخواهیم داد خدمات گذشته یک مشت سربازان انقلاب را زیر پا بگذارند در مقابل همانطور که نخست وزیر حزبی بارها از پشت این تریبون عنوان و اعلام کرده ما عاشق

افکار خود نیستیم و سخنان اصولی و منطقی را می‌پذیریم واقعاً اگر شما توانائی دارید که برای انتقادات خود راه چاره نشان دهید ما آماده استماع هستیم و با برخورداری از کارشناسان و متخصصین اگر چاره‌جویی شمار اصولی تشخیص دادیم بکار می‌بندیم (صحیح است - احسنت).

بنده از ناطقی که ادعای سخنرانی و سخنرانی می‌کنند انتظار نداشتم که لفظ «حزب دولتی» را از پشت تریبون عنوان کنند همکاران عزیز حزبی که مشکل از دانشگاهیان - روشنفکران - فرهنگیان - کارگران - کشاورزان و طبقات مختلف مملکتی است و همه این افراد با طبقات و با اعتقاد راسخ با اصول عقائد حزب اکثریت با افتخار عضویت آن را پذیرفته‌اند آیا سزاوار است با اکثریت باین قاطعی این عنوان داده شود (آفرین) «ناطق دوم فرمودند در مورد اشخاص مطالبی اگر داشته باشم میگویم» باید عرض کنم ۲۲۹ نفر اعضای فراکسیون اکثریت همه از چهره‌های شناخته شده همه از افراد خدایتگزار مملکت ما هستند و سابق همه هم روشن است مثلاً خود بنده که از معلمی ده شروع کرده و تا مقام نمایندگی مجلس رسیده‌ام و سوابقی جز خدمات فرهنگی ندارم رهم مسلمانان هم هر کدام بهمین نحو سوابق خدمتی دارند چه سابقه‌ای می‌توانید عنوان کنید و اصولاً این چه فرمایشی است.

در مورد مصاحبه نخست‌وزیر تشکر کردید ما هم از شما تشکر می‌کنیم.

دکتر موسوی - برای تشکر شما نبود.

صدری کیوان - راجع به دکتر دادفر مطلبی فرمودید باید

عرض کنم دکتر دادفر از چهره‌های درخشان فراکسیون ما است و همه گفتارش متکی بر ارقام و اعداد مستند و منطقی است دلیل هم صورت مذاکرات دوره بیست و دوم است که موجود است. (صحیح است - احسنت).

راجع به گرفتاریهای ترافیک، تلفن صحبت فرمودید آقا مملکت ما مانند سایر ممالک پیشرفته هر چه سطح زندگی مردم بالاتر می‌رود تقاضاهایشان بیشتر می‌شود و مشکلات فراهم می‌گردد این مشکلات در پیشرفته‌ترین ممالک عالم هم وجود دارد

این دولت چهارمین بار است که مباحی بجلب اعتماد شاهنشاه آریامهر و اقبال عمومی شده صداقت و فداکاری اعضای حزب و برنامه‌های دولت حزبی مورد توجه و علاقه رهبر عالیقدر انقلاب و ملت حقشناس ایران قرار می‌گیرد (صحیح است - احسنت).

مناسبت دوم آنکه دوران حکومت حزبی و دولت‌های حزبی جناب آقای هویدا مصادف با دو واقعه مهم و غرور انگیز تاریخی شده که یکی تاجگذاری فرخنده و مسعود علیحضرتین و دیگری برگزاری جشن‌های دوهزار و پانصدمین سال بنیانگذاری شاهنشاهی گرانقدر ایران است. این دو واقعه در تشدید و تحکیم هر چه بیشتر قومیت و ملیت و پیوند ناگسستنی شاه و مردم و معرفی عظمت‌های باستانی و ترقیات و پیشرفت‌های معجزه‌آسای عصر حاضر ایران بجهانیان فوق‌العاده مؤثر بوده و برای حزب ایران نوین و دوات خدمتگزار حزبی افتخاری جاویدان و موهبتی غرور آفرین است (صحیح است - احسنت).

تبریک سوم من بدین مناسبت است که فرمایشات جامع و مبسوط شاهنشاه آریامهر در روز گشایش مجلسین که کارنامه درخشانی از پیشرفت‌ها و جهش‌های اعجاب‌آور عصر حاضر ایران و ترسیم راه فردای جامعه ما بود در واقع افتخاری بزرگ برای همه ملت ایران مخصوصاً دولت حزبی مجری انقلاب بشمار می‌آید زیرا رهبر داهی ما ضمن بر شمردن فهرست طولانی و غرور انگیز پیشرفت‌ها و ترقیات سالهای انقلاب کراراً چهار سال گذشته اشاره فرمودند که خود تأیید ضمنی اجرای تعالیم شاهنشاه وسیله دولت انقلاب در پیشبرد و تحقق هدفهای انقلابی شاه و ملت است که مایه مباهات افتخار و سربلندی همه ما اعضای حزب ایران نوین است (صحیح است).

همکاران گرامی چون سخن از خدمات گذشته دولت حزبی بنیان آمد بر عایت این اصل کلی که ابراز حقشناسی و تکریم در باره خدمتگزاران واقعی جامعه نه تنها موجب دلگرمی آنان بخدمتگزاری بیشتر می‌گردد بلکه باعث تشویق و تحریض دیگران بخدمت می‌شود از آنجا که نخست‌وزیر گرامی ما طی هفت سال گذشته با درک صحیح منویات مبارک شاهنشاه و استفاده کامل از تعالیم

مطالعه وضع عمومی کشور در هفت سال گذشته بطور قطع و یقین مشخص می‌سازد که دولت حزبی با الهام از نیات و رهبری‌های حکیمانه شاهنشاه در اجرای اصول و هدفهای مقدس انقلاب اجتماعی ایران که سرلوحه کارش بوده اقدامات مفید و مؤثری انجام داده و در قالب یک برنامه جامع و ملی همه امکانات مملکتی را اعم از نیروهای مادی و معنوی و انسانی تجهیز و بکار گرفته است (صحیح است).

در زمینه برنامه‌های رفاه اجتماعی میتوان از توفیق دولت در امور مربوط به نوسازی شهرها و روستاها تأمین مسکن - گسترش فرهنگ - تعمیم بهداشت - توسعه تعلیم و تربیت - افزایش تأمین‌های اجتماعی - اشاعه علوم و فنون و دهها برنامه دیگر نام برد (صحیح است).

در زمینه اقتصاد کشور دولت حزبی با الهام از تعالیم شاهنشاه توفیق یافته است در امور مربوط به توسعه کشاورزی علمی - تشویق صنایع خصوصی - تجهیز نیروی انسانی - بالا بردن منابع مالی - توسعه تعلیمات حرفه‌ای - تقویت کارخانه‌ها و صنایع داخلی - تحدید واردات - تشویق صادرات اقدامات قابل تقدیری انجام دهد و با ایجاد تعادل در بودجه مملکتی و کوشش فراوان در حفظ ثبات نسبی قیمت‌ها و افزودن بر ذخایر ارزی کشور توفیق یافته است که رشد اقتصادی با آهنگی سریع ادامه داشته باشد (صحیح است - احسنت).

دولت خدمتگزار حزبی با الهام از تعالیم عالی شاهنشاه توفیق یافته است صنایع پایه‌ای و میادیر مانند

ذوب آهن و پتروشیمی و ماشین سازی را پایه گذاری و سرمایه گذارهای معقول و منطقی صنعتی و معدنی در بخش های خصوصی و دولتی انجام دهد و تمرکز و توسعه صنعت برق و گسترش شبکه آبیاری و ارتباطات و مخابرات را بدست آورد. (صحیح است).

همکاران گرامی بشهادت سوابق موجود و اعداد و ارقامی که ضمن عرایض معروض خواهم داشت این خدمات بیشتر در جهت ارتقاء جامعه ایرانی و افزایش رفاه عمومی و پر خورنداری عامه از فرهنگ و بهداشت و سایر مواهب و مزایای مملکتی بوده است (صحیح است - احسن است) که چند مورد بعرض میرسد.

۱- دولت حزبی در چهار چوب اصول انقلاب توفیق یافته است که زندگی نو و مظاهر تمدن جدید را در روستا ها رسوخ دهد و آسایش فراوانی برای روستائیان فراهم آورد. در این زمینه میتوان از تأمین آب آشامیدنی - لوله کشی - بهسازی محیط - ایجاد سیل بند - تأسیس مدارس ساختمان مسجد - ساختمان حمام - ساختمان رختشویخانه ایجاد زمین های ورزشی - تسطیح میادین و معابر - تأمین برق - ساختمان غسالخانه و دهها مورد دیگر نام برد آمار موجود نشان میدهد که طی هفت سال گذشته دولت خدمتگزار حزبی تنها در چند مورد ۵۳۵۵۱ طرح معادل چند هزار میلیون ریال در روستاها اجرا کرده است (صحیح است - احسن است).

۲- در دنباله عمران روستائی دولت حزبی توفیق یافته است راههای فرعی زیادی احداث نماید تا کشاورزان عزیز ما محصولات خود را سهولت و سرعت بمرکز فروش و بازارها برسانند آمار موجود نشان میدهد که طی هفت سال گذشته جمعاً ۷۵۴۹ کیلومتر راه فرعی بمبلغ ۴۴۴۵ میلیون ریال ساخته و در اختیار دهقانان عزیز قرار دهد (صحیح است).

۳- در زمینه ارتقاء سطح زندگی دهقانان دولت حزبی توفیق یافته است شرکتهای تعاونی روستائی را تقویت و گسترش داده اعتبارات بیشتری در اختیار کشاورزان و خانواده های آنان بگذارد بطوریکه تنها در سال گذشته ۱۲۸۷ شرکت تعاونی روستائی با ۷۰۰۰۰۰

خانوار زارع و دو میلیارد ریال سرمایه تشکیل داده است (صحیح است).

۴- دولت مجری انقلاب توفیق یافته است با الهام از تعالیم شاهنشاه مراحل مختلف اصلاحات ارضی را بادقت و مراقبت کامل بانجام برساند و برای نمونه تنها در چهار سال گذشته ۱۲۰۰۰۰ خانوار زارع ایرانی از برکت اصل اول انقلاب شاه و مردم صاحب آب و ملک شدند و این هموطنان شریف و عزیز ما که قبل از انقلاب و در سالهای شوم قدرت فئودالها زیر سر پوشهای قرون و اعصار مخفی بودند. امروز همه زمین دارند. همه آب دارند. همه صاحب شخصیت هستند. همه تأمین اجتماعی دارند و در سر نوشت خود شریک و سهیم هستند. در امور سیاسی صاحب رأی و عقیده هستند و همه از مزایا و مواهب دوران پرافتخار سلطنت شاهنشاه آریامهر بهره ها گرفته و میگیرند و شاد کام و خوشحال دور نمای روشن و امید بخشی در مقابل دیده گان خود مشاهده می کنند (صحیح است - احسن است).

۵- دولت حزبی توفیق یافته است که اصول و شیوه های تعاونی و همکاریهای اقتصادی را چه در سطح جهانی و چه در مقیاس ملی توسعه و گسترش دهد و فعالیت های همه جانبه ای در توسعه و گسترش انواع مختلف تعاونی ها معمول دارد بطوریکه طی ۴ سال گذشته ۵۰۰ شرکت تعاونی جدید مصرف تولید و اعتبار و مسکن تشکیل گردیده است. (صحیح است - احسن است).

۶- کوشش های مستمر و مداوم دولت حزبی در هفت سال گذشته در زمینه تعمیم و توسعه آموزش و پرورش در مفهوم کلی آن کم کم آثار و نتایج خود را نمایان میسازد زیرا توسعه کمی و کیفی آموزش موجب بیداری مردم و اعتلاء سطح دانش و بینش آنان گردیده علاوه بر اینکه راه را برای نیل بزندگی بهتر و تأمین رفاه فردی هموار ساخته و در تکامل امور صنعتی و تولیدی و رشد ملی فوق العاده مفید واقع شده است. با مقایسه آمارهای سال تحصیلی ۴۳ - ۱۳۴۴ با آمارهای سال تحصیلی ۴۹ - ۱۳۵۰ این مسأله بخوبی روشن میشود که دولت حزبی با الهام از تعالیم شاهنشاه در ارتقاء سطوح مختلف تعلیمات عمومی موفقیت های

شایانی کسب کرده و با اعمال نظام جدید آموزش و پرورش و آموزش و پرورش منطقه ای و تشکیل کلاسهای کارآموزی و کنفرانسها و سمینارهای متعدد برای آموزگاران و دبیران و مدیران و مسئولان در بالا بردن سطح کیفی آموزش و پرورش هم توفیق کامل بدست آورده است. برای استحضار بیشتر نمایندگان بعرض میرساند که در سال تحصیلی ۴۳ - ۱۳۴۴ تعداد ۲۳۹۷۲۰۲ دانش آموز در ۱۴۹۴۰ دبستان و دبیرستان به تحصیل اشتغال داشته اند در صورتیکه در سال تحصیلی ۴۹ - ۱۳۵۰ تعداد ۴۵۵۲۷۷۶ نفر دانش آموز در ۲۶۹۲۶ دبستان و دبیرستان مشغول تحصیل بوده اند که این آمارها نشانه توسعه عظیمی است (صحیح است).

در زمینه تعلیمات حرفه ای در سال تحصیلی ۴۳ - ۱۳۴۴ تعداد ۶۹۴۸ نفر در آموزشگاههای حرفه ای و هنرستانها مشغول تحصیل بوده اند در صورتیکه در سال تحصیلی ۴۹ - ۱۳۵۰ این تعداد به ۵۰/۶۶۴ نفر یعنی بیشتر از ۸ برابر بالغ گردیده است - این ارقام بسیار امیدوار کننده است زیرا مثلاً در زمینه تعلیمات حرفه ای و فنی هدف نهائی برنامه عمرانی چهارم در سال آخر برنامه (۱۳۵۲) ۵۰/۰۰۰ نفر پیش بینی شده که دولت در سال ۵۰ تعدادی هم از پیش بینی بیشتر داشته است (صحیح است) بدیهی است در این آمارها نیز آموزان تحت تعلیم سپاهیان دانش منظور نشده است.

۷- در زمینه تعلیمات عالی در سال تحصیلی ۴۳ - ۱۳۴۴ در ۱۴ دانشگاه و مدرسه عالی مملکت جمعاً تعداد ۲۴۸۸۵ نفر دانشجوی به تحصیل اشتغال داشته اند. این ارقام در سال تحصیلی ۴۹ و ۱۳۵۰ به ۸۳ باب دانشگاه مدرسه عالی و ۷۶/۰۰۰ نفر دانشجوی بالغ گردیده مقایسه این دو آمار ترقی سطح تعلیمات عالی را در مملکت بخوبی نشان میدهد (صحیح است).

دولت حزبی توفیق یافته است در شهرها طرح های وسیع عمرانی را اجرا نموده موجبات آسایش بیشتر رفاه عمومی را فراهم آورد سوابق و آمارهای موجود نشان میدهد که دولت حزبی تنها در چهار سال گذشته ۳۹۰۸ طرح بزرگ و کوچک در چند رشته عمرانی معادل چند هزار میلیون ریال در امور عمران شهری از قبیل اسمالت

فاضل آب - خیابان سازی - کشتارگاه - تأسیسات آموزشی کاخ جوانان - انبار های غله بمرحله اجرا بگذارد (صحیح است).

۹- در زمینه سهیم کردن کارگران در منافع کارگاههای صنعتی و تولیدی پیشرفتهای قابل توجهی حاصل شده و طی ۴ سال گذشته ۱۱۹۴ پیمان در صنایع مختلف منعقد گردیده و جمعاً ۶۸۳۳۷ کارگر از مزایای قانون سهیم شدن برخوردار شده اند (صحیح است).

دولت حزبی توفیق یافته است که بیمه های اجتماعی را توسعه داده و خدمات بهداشتی و درمانی وسیعی در اختیار کارگران شریف و خانواده های آنان قرار دهد بطوریکه طی ۴ سال گذشته قریب ۱۲۳/۷۲۷ نفر به بیمه شدگان افزوده شده و در پایان سال ۴۹ تعداد کل کارگران بیمه شده بالغ بر ۶۵۸ هزار نفر بوده که با افراد خانواده آنان از مرز ۲/۵۰۰/۰۰۰ نفر خواهد گذشت.

۱۱- در زمینه فرهنگ و هنر مقدماً باید عرض کنم بشهادت تاریخ مدون و دقیقی که آئینه تمام نمای اوضاع سیاسی - اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی و هنری کشور عزیز ما از چند قرن قبل از میلاد تاکنون است کشور ما قرن ها قافله سالار علوم و فنون و فرهنگ و تمدن جهانیان بوده طی قرون و اعصار یکی از ارکانهای اصلی فرهنگ و دانش بشری بشمار میرفته است. بمنظور احیاء این عظمت های باستانی و سوابق درخشان هنری در چند سال گذشته بابدل نیروهای مادی و تجهیز نیروهای انسانی موجود کوشش بی گیری بعمل آمده است که در خور قدردانی است از اقدامات درخشان وزارت فرهنگ و هنر در چند سال گذشته می توان:

- ۱- انجام بررسی و حفاری های علمی در تجسس آثار و بناهای باستانی ۲- تعمیرات بناهای تاریخی ۳- حفظ و احیای آثار هنری و تاریخی ۴- بررسی فرهنگ عامه را نام برد (صحیح است).

خدمات دولت حزبی در بخش رفاه اجتماعی از قبیل فعالیتهای بهداشتی - بهره های اجتماعی - امور پزشکی و درمانی، تشکیل شوراهای داوری و خانه های انصاف - راهها و ارتباطات و مخابرات - واگذاری کار مردم ب مردم - رادیو و تلویزیون - امور مربوط

باستقبال بیوسلو از آمارهای گویا است که برای جاوگیری از اطاله کلام در این بخش از عرایض بهمین حد اکتفا میکنم.

در بخش اقتصادی موفقیتها و پیشرفت‌های دولت حزبی باللهام از تعالیم شاهنشاه آریامهر بحدی متعدد و متنوع است که ذکر حتی جزئی از آنها متضمن ساعتها وقت است بدین مناسبت شواهد این بخش را بصورت گلچینی از موارد مختلفه بعرض میرسانم.

۱- دولت حزبی توفیق یافته است که قدرت تولید ملی را از طریق توسعه صنایع اساسی و مصرفی بالا ببرد و مخصوصاً در چهار سال گذشته آمارهای دقیق نشان میدهد که میانگین توسعه صنعتی که قبلاً ۱۲٪ در سال بوده به ۱۶٪ در سال رسیده و در نتیجه سهم صنایع در مجموع تولیدات ملی به رقم ۲۱٪ بالغ گردیده است.

۲- در هفتسال گذشته دولت حزبی توفیق یافته است که صنایع اساسی و پایه‌ای مانند ذوب آهن و پتروشیمی و ماشین سازی را طرح ریزی نموده به مرحله اجرا در آورد در مقام ذکر اهمیت این موفقیت که تحت تعالیم شاهنشاه بدست آمده کافی است بگوئیم که ذوب آهن ما بظرفیت اولیه ۶۰۰۰۰ تن و در مرحله نهائی بظرفیت ۱۲۰۰۰۰ تن میباشد. (صحیح است).

۳- در امور اقتصادی سیاست حزبی آن بوده که ضمن ایجاد تعادل در بودجه مملکتی و کوشش در حفظ ثبات نسبی قیمت‌ها و افزایش بر ذخائر ارزی کشور رشد اقتصادی باهنگی سریع ادامه داشته باشد که سوابق امر و آمارها مشعر بر موفقیت کامل دولت است بطوریکه در مدت سه سال و اندکی که از برنامه چهارم میگردد پیشرفت‌های اقتصادی و اجتماعی کشور بآنچه بامکانات و اولویاتها سریع بوده است و رشد اقتصادی بطور متوسط سالانه ۱۰٪ به قیمت ثابت بالغ شده که ۶٪ در صد از هدف سال آخر برنامه بیشتر است. (صحیح است).

ایمان زهرانی - بهترین شاهد رشد ۱۲ درصد افزایش در آمد سرانه است

صدری کیوان - منظورم خدمتوسط است.

۴- در دنباله این قسمت باید مخصوصاً از تلاشهای همه جانبه دولت در سالهای گذشته در زمینه حفظ ارزش

پول که یکی از مهمترین و اساسی ترین مسائل اقتصادی است بیادی بکنیم زیرا در این مدت وهم در این زمان بشهادت معتبرترین نشریات اقتصادی دنیا و نشریات صندوق بین المللی پول مملکت ما امروز یکی از قوی ترین و محکم ترین پولهای دنیا را صاحب است زیر امروز ربا را ایران را در همه نقاط عالم با هر پولی به نرخ بانک مرکزی معاوضه میکنند و دارای اعتبار بین المللی کم نظیر است. دولت خدمتگزار حزبی این افتخار را در سایه عرضه معقول و منطقی پول - برقراری تعادل طراز پرداختهای خارجی و نیز تنظیم اعتبارات بانکی متناسب با احتیاجات اقتصادی کشور بدست آورده است خوشبختانه استحکام پول ایران بحدیست که تغییر وضع دلار کوچکترین لطمه‌ای بپول و سیاست پولی ایران وارد نکرده و سیاست معقول و حساب شده دولت در مقابل دلار در خور تمجید و قدر دانی است. (صحیح است).

۵- خوشبختانه ثبات ارزش پول کشور در سالهای اخیر و آهنگ رضایت بخش توسعه اقتصادی سبب گردید که حتی با توجه به میزان افزایش جمعیت قوه خرید و سطح رفاه عمومی روبه بهبود باشد که در خور سپاس است. (صحیح است).

۶- همزمان با تدابیری که از طرف دولت حزبی بمنظور بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی کشور اتخاذ گردیده اقداماتی نیز برای بدست آوردن درآمدهای بیشتر در جهت اجرای برنامه وسیع خود بعمل آورده است که عبارتند از:

۱- با انتشار اوراق قرضه و اسناد خزانه قسمت اعظم وجوه و سرمایه‌های مردم را که تاکنون راکد و بلااستفاده مانده بود جمع آوری نموده در خدمت فعالیت‌های دولتی قرار داده است. (صحیح است).

۲- آمار مربوط بفعالیت‌های دولت حزبی طی هفت سال گذشته نشان میدهد که برنامه‌های پیش بینی شده در زمینه افزایش مالیاتها مخصوصاً (مالیاتهای مستقیم و نیز دریافتی‌های گمرکی بنحو مطلوب اجرا شده است. (صحیح است).

۳- تحولات صنعت نفت و صنایع وابسته در کشور ما با پیروزی‌های درخشانی که در شئون مختلفه این صنعت

عظیم نصیب ملامت شده در وضع درآمدهای ایران فوق العاده مؤثر بوده است. (صحیح است).

۷- در این بخش از سخنانم باید اضافه کنم که میزان موجودی خزانه داری کل بخوبی نشان دهنده این واقعیت است که طی چندسال گذشته خزانه کشور همواره از منبع قابل ملاحظه‌ای موجودی برخوردار بوده است بنحوی که همواره میزان این موجودی بین ۳۰ تا ۶۸ میلیارد ریال در نوسان بوده و آمارهای موجود نشان میدهد در پایان هر سال میزان موجودی خزانه بیشتر از ابتدای سال بوده است. (صحیح است).

۸- همکاران گرامی اکنون که فهرست وار جزء بسیار کوچکی از خدمات و موفقیت‌های دولت حزبی را که در سایه تعالیم حکیمانه شاهنشاه آریامهر بدست آورده بر شمردم و عرایض مستند شایسته و آمار و ارقام و اعداد بود بنظر میرسد موقع آن رسیده که عرض کنم دولت حزبی در هفت سال گذشته توفیق یافته است که توسعه اقتصادی ایران را بمعنای علمی کلمه با ترقی اجتماعی کامل همراه و هماهنگ سازد و موجب افتخار و سربلندی خود و حزب ایران نوین گردد. (صحیح است. احسن است).

و اما درباره برنامه دولت حزبی باید عرض کنم دولت برنامه‌ای کاملاً ابتکاری و جامع و سرشار از نکات برجسته و علل و موجبات خوش بینی و امیدواری تقدیم مجلس شورای ملی کرده است زیرا برای اولین بار برنامه‌ای را مورد بررسی قرار میدهم که بخشی از آن شامل تشریح پیشرفت‌هایی است که در اجرای اصول انقلاب مقدس ایران در سالهای گذشته بدست آمده و قسمتی از آن هدفهای عمده دولت را در سالهای آینده تشریح می کند و بالاخره قسمت سوم آن خط مشی دولت را در زمینه اصول انقلاب روشن میسازد که در نوع خود ابتکاری و جالب است. (صحیح است).

چنانچه این برنامه را بایک دید کاملاً علمی مورد بررسی قرار دهیم باین نتیجه میرسیم که دولت برنامه خود را با عنایت کامل به نیازهای زمان و آینده جامعه سرفراز ایرانی تنظیم و تدوین نموده و برای جامعیت آن مقاصد و هدفهای جزئی و کلی خود را خیلی صریح و فوق العاده

روشن و بی نهایت دقیق و سنجیده بدست داده است. (صحیح است).

در بررسی برنامه دولت بخوبی متوجه میشویم که وسائل و ابزار نبل بهدفعهای دولت چه از نظر منابع مادی و چه از لحاظ امکانات انسانی وقتی بخوبی تعیین و برآورد گردیده و معلوم شده است که این برنامه بجه ترتیب و از چه طریق به مرحله اجرا در خواهد آمد. (صحیح است).

برنامه دولت مشعر است بر اینکه دولت قویاً تصمیم دارد مانند گذشته بخاطر وصول بهدفعهای مالی و اقتصادی و اجتماعی ترکیب مطلوبی از سیاست‌های مالی و پولی و بازرگانی فراهم آورد تا بتواند خیلی بیشتر از کلیه امکانات مملکتی بهره برداری نماید. (صحیح است).

در این برنامه دولت حزبی ضمن توجه خاص به بخش صنایع و توسعه منابع تولید و نیرو و گسترش ارتباطات و مخابرات پیشرفت و توسعه کشاورزی و افزایش بهره‌وری در این بخش و از دیدار آمد کشاورزان و زیادتر بهره‌مند ساختن آنان را از مواهب و مزایای مملکتی نیز ملحوظ داشته است. (صحیح است).

از هدفهای عمده دولت در برنامه تأمین بیشتر رفاه عمومی و بسط و گسترش خدمات اجتماعی در میان قشرهای مختلف جامعه مخصوصاً گروههای کم درآمد اجتماع است. (صحیح است).

نکته جالب دیگری که از مطالعه برنامه دولت استنباط میشود اینست که هدف دولت در آینده تنها جهش‌های عظیم مادی نیست بلکه این جهش‌ها و این پیشرفت‌ها و این رونق‌ها وسیله‌ای خواهد بود برای ترقی و تکامل امور معنوی و روحانی و خلقی جامعه و تقویت روحانی جامعه همگام با تقویت جهانی آن. (صحیح است).

دولت حزبی قویاً مصمم است باینکه با تأمین رشد اقتصادی درخشان تر و ایجاد جهش‌های عظیم‌تر کمافی سابق از ترقی قیمت‌ها جلوگیری کند و بموازات اقداماتی که در این زمینه معمول میدارد برای اشتغال‌تام و جلوگیری از بیکاری در مقیاس وسیع‌تری اقدام نماید. (صحیح است).

توجه عمیق و دقیقی که دولت حزبی به مسائلی از قبیل توزیع عادلانه تر درآمد ملی بین گروههای مختلف مردم، تأمین حقوق فردی و اجتماعی سپردن کار مردم بمردم، بسط عدالت اجتماعی مبذول داشته نمودار و نشانه بارزی از علاقمندی دولت بر فراه عمومی است که یکی از ضروریات توسعه اقتصادی مترقی بشمار میرود (صحیح است).

نحوه تنظیم برنامه و روشنی و صراحت هدفهای عمده آن این نکته راروشن میسازد که دولت در تنظیم و تدوین این برنامه علاوه بر اینکه عنایت تمام بروشهای برنامه ریزی علمی داشته از راه حل های اصیل ملی و منطبق با امکانات و مقتضیات و نهادهای جامعه ایرانی هم غافل نبوده است (صحیح است).

توجه و عنایت که دولت حزبی به تقویت هر چه بیشتر بنیه دفاعی در برنامه خود مبذول داشته درخور تمجید و امتنان فوق العاده است زیرا تا موقعیکه خلع سلاح عمومی انجام نشده و دنیا پر از آشوب و غوغا است آحاد و افراد ملت سرافراز ایرانی اعتقاد راسخ دارند که بنیه دفاعی کشور باید تا بدانجا پیش رود که نه فقط آماده دفاع از مین مقدس و تأمین صلح و آرامش منطقه باشد بلکه در عرصه جهانی بتواند نقش مؤثری ایفا نماید و در اینجا از ذکر این نکته ناگزیرم که با وجودیکه در حال حاضر سهمی که از درآمد ملی صرف تقویت بنیه دفاعی و ارتش میشود با مقایسه با کشورهای همپایه خیلی کمتر است مع هذا ارتش ما تحت هدایت شاهنشاه آریامهر بانگیزه يك نیروی صلح طلب از نظر کمي و کيفی آنچنان دانش و بینش نظامی و کار آبی لازم را حاصل نموده است که انشاء الله در آتیه نزدیک از حدیک قدرت منطقه ای خارج شده و در عداد قدرت های نظامی جهانی در خواهد آمد و در حفظ ثبات و آرامش این منطقه و رونق بیشتر اقتصادیات نقش خود را ایفا خواهد نمود.

هدفهای عمده دولت در توسعه منابع طبیعی در خورد کار و فوق العاده امیدوار کننده است زیرا اقداماتی از قبیل احداث کارخانه های بیشتر چوب بری و اشتراك مساعی قوه مقننه و پشتیبانی بیدریغ فراکسیون اشباع چوب - تأسیس جاده های جنگلی ادامه عملیات

تثبیت شدن حفاظت آنجیزها اجرای طرحهای مرتع داری - اصلاح مراتع - ازدیاد و تکثیر ماهی و بندور مرتعی - تولید نهال - توسعه پارسکهای جنگلی و تربیت کادر فنی تسا عالی ترین تحصیلات موجود انجام خواهد گرفت.

در زمینه کشاورزی اقداماتی از قبیل تمرکز عوامل تولید در نقاط مستعد - ادامه بررسی ها و تحقیقات در منابع آب و خاک - افزایش تولیدات کشاورزی و دامی - افزایش عملکرد محصول در هکتار - افزایش سطح مهارت ها و کسار آتسی کشاورزان برنامه دولت در زمینه بهداشت مبتنی بر تعمیم بیشتر بهداشت عمومی تأمین غذای سالم - فراهم کردن محیط زیست مناسب بانوجه به معیارهای بهداشتی - حفاظت افراد در برابر عوامل بیماری زا و چند هدف دیگر. در اینجا لازم میدانم از کوششهای پی گیر و فعالیت های هم جانبه ای که وزارت بهداشتی طی هفت سال گذشته در زمینه پیشگیری به معنی و مفهوم وسیع کلمه معمول داشته اند تشکر بکنم زیرا کوششهایی که در این چند سال از طرف مسئولان و مأموران وزارت بهداشتی انجام شده فوق العاده وسیع و در خور قدر دانی است (صحیح است).

در زمینه فرهنگ و هنر مسائلی از قبیل پیشرفت و اعتلای هنر بالا بردن سطح فرهنگ همگانی از راه بکار بردن صحیح وسایل سمعی و بصری تقویت هم بستگی های ملی از طریق بالا بردن سطح شناسائی مردم از فرهنگ ملی اعتلای ذوق و درک هنری - چاپ و نشر نتایج بررسی ها از آثار هنری و فرهنگی - تربیت هنرمندان و کارشناسان حفظ میراث ملی و غیره تعقیب خواهد شد (صحیح است) امیدواریم دولت خدمتگزار حزبی که در این برهه ای از زمان در قبال جامعه سرافراز ایران که هدفش پیشرفت برق آسا و جهش بسوی دروازه های طلائين تمدن بزرگ است وظایف سنگینی دارد باستظهار عوامل یاری دهنده اش که در درجه اول انوار تابناک تعالیم شاهنشاه آریامهر که همچون خورشیدی فروزان فراراه ملت و دولت قرار دارد و نیز همکاری و اقداماتی از قبیل احداث کارخانه های بیشتر چوب بری و اشتراك مساعی قوه مقننه و پشتیبانی بیدریغ فراکسیون اشباع چوب - تأسیس جاده های جنگلی ادامه عملیات اکثریت قاطع و قوی ایران نوین و نیز تجربیات ارزنده

دوران حکومت هفت ساله گذشته و کوششهای حزب پاسدار انقلاب و عوامل مهم پیشرفت و ترقی که در مملکت ما فراهم هستند توفیق کامل خواهد یافت تا آرمانهای شاهنشاه بزرگ و هدفهای مقدس انقلاب اجتماعی ایران را بمرحله تحقق کامل برساند و مردم را با سرافرازی بسوی تمدن بزرگ رهنمون شود و انشاء الله برنامه پنجم آبادانی را که بفرمایش شاهنشاه آریامهر مورد اعجاب جهانیان خواهد بود کلا بمرحله اجراء آورده در پیشگاه شاهنشاه و ملت ایران همچون گذشته رو سفید و سر بلند باشد (انشاء الله - احسن - احسن).

آمارهای دیگری دارم که با ۵ - ۶ دقیقه تمیثود

عنوان کرد این است که با اجازه خانم ها و آقایان بمرایضم خانمه میدهم و از حوصله و تأییداتی که فرمودید کمال تشکر را دارم (احسن - احسن).

۴- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - چون وقت دیر است و از چهار ساعت وقت

جلسه پنج دقیقه بیشتر باقی نیست بنابراین جلسه امروز را با اجازه خانم ها و آقایان ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز پنجشنبه و دستور جلسه دنباله بحث در برنامه دولت خواهد بود.

(پنجاه و پنج دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - عبداللہ ریاضی